

10

1774

// 430306

Oktober 1998

ISSN 0353-9237

KNJIŽNIČARSKE
NOVICE

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

8(1998)10

VSEBINA

Javna dela	str. 1
Splošnoizobraževalne knjižnice	str. 4
Predstavljamo vam	str. 12
Mednarodna srečanja	str. 15
Zavod za odprto družbo	str. 16
Obvestila	str. 17
Priloge	str. 18

Knjižničarske novice 8(1998)10. ISSN 0353-9237. Izdala: Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, 1001 Ljubljana, Turjaška. 1, p.p. 259. Urednik: Jelka Kastelic. Uredniški odbor: mag. Melita Ambrožič, Ivan Kanič. Naklada: 690 izvodov. Cena posamezne številke: 650 SIT. Knjižničarske novice lahko naročite za pol leta (januar-junij ali julij-december) ali za celo leto (januar-december). Naročila in odpovedi pošiljajte pisмено. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje RS št. 23/179-92 z dne 16.3.1992 štejejo *Knjižničarske novice* med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3 Zakona o prometnem davku, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti (jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si).

JAVNA DELA

JAVNA DELA V KNJIŽNICAH

K nam, na AZOR d.o.o., in na Zavod za zaposlovanje se je oglasilo nekaj knjižnic z željo po pomoči prek javnih del, s katerimi je mogoče zapolniti potrebe že kar kronično kadrovske podhranjenih knjižnic. V knjižnicah je lahko dobrodošel in v koristno pomoč celoten spekter brezposelnih oseb, pomagajo lahko brezposelni pravniki, biologi, pa tudi brezposelni pomožni delavci. S pomočjo javnih del je možno najti pomočnike, jih priučiti za delo v knjižnicah in jih po nezavezujoči preizkusni dobi morda tudi redno zaposliti. Tako smo se na pobudo Eve Kodrič - Dačić odločili, da vam javna dela predstavimo v vašem mesečniku, v Knjižničarskih novicah.

Programi javnih del so eden izmed učinkovitejših ukrepov aktivne politike zaposlovanja Republiškega zavoda za zaposlovanje (v nadaljevanju Zavod). Glavni namen javnih del je pomagati brezposelnim osebam, prijavljenim na Zavodu, pri ponovni vključitvi v delovno okolje, ohranjanju delovnih navad, pri usposabljanju za trajno zaposlitev in pri samozaposlovanju. Ob tem si brezposelne osebe vključene v javna dela zagotovijo socialno varnost. V javnih delih najdejo koristi tudi naročniki in izvajalci, posebno tisti, ki se financirajo iz javnih sredstev, saj prek javnih del lahko pridobijo potrebno pomoč z manjšimi stroški.

Programi javnih del za območje ljubljanske regije je mogoče prijaviti prek podjetja AZOR d.o.o, zunanjšega izva-

jalca Zavoda za izvajanje programa "Kreiranje programov javnih del" ali preko Območne enote Zavoda Ljubljana. Podobno velja za ostale regije.

Naloga AZORja d.o.o. je analiziranje lokalnih trgov delovne sile, iskanje primerne vsebine za izvajanje javnih del, animiranje lokalnega okolja, sodelovanje pri kreiranju programov javnih del, pomoč pri organizaciji začetka izvajanja programov javnih del in spremljanje poteka javnih del. Značilnost t. i. "kreiranih javnih del" je, da so pripravljena glede na strukturo brezposelnih oseb, da vključujejo prejemnike denarnih nadomestil, denarnih pomoči ali denarnih dodatkov s strani Centrov za socialno delo. Udeleženci javnih del en dan v tednu aktivno iščejo redno zaposlitev s pomočjo informacijskih pisarnah.

Programi javnih del je mogoče prijaviti preko regijskih koordinatorjev za kreiranje javnih del, npr. za Območno enoto Ljubljana je to AZOR d.o.o. Javna dela odobri Odbor za izbor javnih del. Za prijavo je potrebno izpolniti Prijavo na razpis "Programi javnih del v letu 1998" (objavljamo jo v prilogi Knjižničarskih novic) in Obvezno prilogo iz katere je razviden naziv programa, predstavitev organizacije izvajalca, utemeljitev javnega dela, opis dela in nalog, čas trajanja javnega dela, zahteve po udeležencih, njihovo število, zahtevana stopnja izobrazbe, posebne zahteve (starostne omejitve, spol, posebna funkcionalna znanja) in program dodatnega usposabljanja.

Izvajanje programov javnih del se ureja s pogodbo med Zavodom, naročnikom in izvajalcem, kjer vsak od partnerjev sprejema določene obveznosti in pravice.

Zavod prek svetovalcev zaposlitve opravi izbor primernih kandidatov za določeno javno delo (v nadaljevanju JD). Zavod krije stroške obveznega

zdravniškega pregleda, na katerega se napoti izbrane kandidate, in stroške usposabljanja udeležencev JD. Brezposelnim osebam, vključenim v JD, Zavod zagotavlja povrnitev stroškov prevoza na delo, plačilo stroškov prehrane, obvezno zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje in pa 80% zajamčenega osebnega dohodka (22.000 SIT), če niso prejemniki denarnega nadomestila ali denarne pomoči iz naslova brezposelnosti.

Naročnik je lahko neprofitna organizacija (knjižnica, občina, ministrstvo,...). Naročnikova odgovornost je zagotoviti sredstva za izvedbo programa JD, pridobiti potrebna soglasja za pričetek JD in izbrati strokovnega izvajalca. Naročnika bremeni strošek stimulacije, ki jo je mogoče izračunati iz razlike med 70% plačila za enako ali podobno delovno mesto po splošni kolektivni pogodbi in 80% zajamčenega osebnega dohodka. Stimulacijo določa zahtevnostna stopnja dela in znaša minimalno 8.833,00 SIT za dela I. do III. zahtevnostne stopnje, 11.334,00 SIT za dela IV., 15.451,00 SIT za dela V., 22.312,00 SIT za dela VI. in minimalno 28.030,00 SIT za dela VII. zahtevnostne stopnje. Po želji naročnika je lahko izplačani delež stimulacije višji, vendar v takem primeru naročnik ne sme računati na sofinanciranje stimulacije iz sredstev Zavoda. Zavod lahko glede na začasna merila za izvajanje programa aktivne politike zaposlovanja povrne del stimulatívne nagrade naročnika. Delež sofinanciranja stimulacije Zavoda je odvisen od stopnje brezposelnosti v posamezni občini. Tako lahko Zavod npr. krije stimulacijski delež v Trbovljah 100%, v Cerknici 50%, v Ljubljani pa 20%. Da si program JD v posamezni občini lahko pridobi sofinanciranje stimulacije preko Zavoda je potrebno, da je v

občini preko JD vključeno vsaj 2,5% brezposelnih oseb.

Izvajalčeva dolžnost je poskrbeti za uvajanje udeležencev v JD, organizirati delovni čas, zagotoviti mentorstvo in strokovni nadzor, voditi evidenco o prisotnosti udeležencev, organizirati dopolnilno usposabljanje, zagotoviti varnost pri delu, priskrbeti potrebna zaščitna sredstva, poleg stroškov za dodatno nezgodno zavarovanje pa kriti tudi stroške zavarovanja za primer nesreče pri delu in poklicne bolezni. Poleg tega je izvajalec dolžan omogočiti udeležencem, da se redno javljajo na vsa vabila Zavoda in, da v času vključenosti v JD aktivno iščejo redno zaposlitev.

Značilnosti programov javnih del so:

- neprofitna naravnost in družbena koristnost
- nekonkurenčnost, kar pomeni, da programi JD ne vsebujejo rednih aktivnosti organizacij oz. delodajalcev na območju občine
- kratkoročnost, saj je vključenost brezposelnih v JD časovno omejena na eno leto, le izjemoma na dve leti
- odprtost, ki omogoča izstop udeleženca JD, ko si najde redno zaposlitev
- dostopnost vsem kategorijam brezposelnih oseb, s tem da se posebno pozornost posveča predvsem težje zaposljivim
- prispevek k razvoju lokalnih skupnosti.

Možni programi javnih del v knjižnicah, ki jih lahko uporabite kot namig za prijavo programa javnega dela v vaši knjižnici:

Urejanje knjižničnega fonda:

Urejanje knjižničnih fondov zaradi preobremenjenosti knjižničarjev velikokrat zaostaja. S pomočjo novih sodelavcev zaposlenih prek javnih del bi se te zamude lahko nadoknadile. Udeležence javnih del bi lahko izkoristili tudi pri kodiranju, zavijanju, popravilu poškodovanih knjig...

Pomoč pri izposoji:

Posebno ob izposojevalnih konicah bi bila dobrodošla pomoč sodelavcev iz javnih del, ki bi razbremenili knjižničarje, da bi delo hitreje potekalo. Tako bi bilo mogoče razširiti izposojevalno dejavnost poleg knjig tudi na druge artikle, kot so igrače. Izposoja igrač je časovno zamudna, saj je potrebno otrokom pozorno svetovati pri izposoji, pri vračanju pa je potrebno igrače natančno pregledali in prešteti vse dele, jih očistiti in razkužiti.

Priprava aktivnosti za otroke in mladostnike

Veliko knjižnic pripravlja za najmlajše bralce in tudi starejše različne dejavnosti: ure pravljic, likovne dejavnosti, lutkovne predstave, kvize, igralne urice... Priprave so lahko precej zamudne... Brezposlene osebe, udeležene v javnih delih, bi lahko pripravljale vse potrebno za dobro izvedbo aktivnosti za otroke in mlade: pripravljale material in pripomočke, uredile prostor, pisale obvestila in sodelovale z bralci.

Varnostnik - informator

Brezposlena oseba bi lahko pomagala obiskovalcem knjižnic pri boljšem orientiranju v knjižnici, poleg tega pa tudi preprečevala morebitne kraje ali poškodovanje inventarja.

Dostava knjig na domove hendikepiranim in starejšim osebam.

Za izvajanje javnih del skrbimo:

- RZZ, Glinškova 12, Ljubljana
- OE RZZ Ljubljana, Parmova 32, Ljubljana
- OE RZZ Maribor, Gregorčičeva 37, Maribor
- OE RZZ Koper, Kmečka ulica 2, Koper
- OE RZZ Celje, Ljubljanska 14, Celje
- OE RZZ Kranj, Bleiweisova 12, Kranj
- OE RZZ Murska Sobota, Ulica arhitekta Novaka 3, Murska Sobota
- OE RZZ Nova Gorica, Ulica tolminskih puntarjev 4, Nova Gorica
- OE RZZ Novo mesto, Trdinova 10, Novo mesto
- OE RZZ Sevnica, Trg svobode 32, Sevnica
- OE RZZ Velenje, Rudarska cesta 6/a, Velenje

v sodelovanju z regionalnimi koordinatorji:

- AZOR d.o.o., Likozarjeva 14, Ljubljana
- ALP d.o.o., Trg svobode 21, Ravne na Koroškem
- DART d.o.o., Mlinska 3, Lendava
- MADE d.o.o., Gregorčičeva 5, Maribor
- NAJK d.o.o., Reška 15, Kočevje
- NEC, Cesta 4. maja 51, Cerknica
- RACIO d.o.o., Kidričeva 3, Celje

Za AZOR d.o.o.
Marko Gabrijelčič

25 LET DELOVANJA SLOVENSКИH BIBLIOSOV

Slovensko potujoče knjižničarstvo letos praznuje srebrno obletnico delovanja, saj ima ta dejavnost pri nas že dolgoletno tradicijo. Mobilne knjižnice tako z velikim uspehom že dolgo obiskujejo kraje na obrobju večjih centrov: Ljubljane, Maribora, Nove Gorice, Tolmina, Ajdovščine, Kopra, Postojne, Novega mesta, Tržiča, Murske Sobotne, Kamnika in Domžal.

Dve matični knjižnici, poleg bibliobusov, v okolici Kranja in Ptuja pa brez teh specialnih vozil, kjer bi lahko potekala izposoja, oskrbujeta teren redno z večjim številom kolekcijskih zbirk, prav tako pa kolekcije v odročne kraje posredujejo tudi mnoge manjše krajevne knjižnice.

Naj odmevnost slovenskega mobilnega knjižničarstva prikaže nekaj statističnih podatkov za lani:

Delo slovenskih bibliobusov v 1997. letu:

- 9 bibliobusov je
- delovalo v 51 občinah
- obiskovalo 576 krajev, 8 tovarn, 2 zapora in 1 dom za upokojence, 1 center za odvajanje zasvojenosti z mamili
- knjižnice so bile za bralce odprte 6.815 ur
- aktivni člani 18.818 so bibliobuse
- obiskali 111.832 krat in si
- izposodili 456.471 enot gradiva, od tega 93% knjig ostalo izposoja pa

so predstavljale avdio, video kasete, zgoščenke, kasete za učenje tujih jezikov

Prva je z obiskovanjem terena, s pomočjo starega predelanega večjega kombija, pomladi 1973. leta pričela Osrednja knjižnica Srečka Vilharja iz Kopra. V letih 1974 in 1975 pa sta iz Ljubljane in Maribora v njuno okolico krenila na pot prva prava bibliobusa. To sta bila namensko izdelani vozili, kjer bralec, ob pomoči strokovnih kadrov, lahko izbira med vsaj 4.500 knjigami, razvrščenimi ob stranicah avtobusa, notranjost takega vozila zato skoraj popolnoma spominja na pravo knjižnico. Kasneje je za prvima dvema potujočima knjižnicama v različnih časovnih razdobjih pri nas pričelo z delom še sedem bibliobusov.

Že dolga leta bralec v bibliobusih poleg knjig najde tudi neknjižno gradivo: avdio in video kasete, zgoščenke in kasete za učenje tujih jezikov.

V vsakem postajališču širom Slovenije, izbor kraja so predvsem pogojevali oddaljenost od centrov, težka dostopnost in odsotnost knjižnice, se je kmalu izkazalo, da so tam prebivalci zares potrebovali svojo mobilno knjižnico, in da je bila vključitev vanjo za vse pomemben dogodek, da je bila torej izbira dotičnega kraja pravilna odločitev.

Tudi danes je odziv bralcev povsod še vedno velik: v potujoče knjižnice so včlanjeni skoraj vsi osnovnošolci v kraju, premnogi srednješolci, študentje in številni odrasli, predvsem starejši in taki, ki so kakorkoli vezani na kraj bivanja, in, ki v knjižnico v mestu ne bi mogli zahajati, tisti pa, ki bibliobuse obiskujejo poredkoma ali pa jih sploh ne, dobro vedo, kje najti knjigo, ko jo bodo potrebovali.

Uvajanje te prepotrebne mobilne oblike rednega profesionalnega oskr-

bovanja terena s knjigo in približevanja kulture tistim, ki jim je dostop do knjižnic v mestu iz različnih vzrokov otežen je bil in je še odvisen od poslušanja za to dejavnost in od finančnih možnosti ožje in širše družbeno-politične skupnosti.

Nakup bibliobusa in knjižničnega sklada zanj ter nastavitve strokovnih kadrov, pa če temu prištejemo še materialna sredstva za delovanje in vzdrževanje vozila, vse to na prvi pogled res potrjuje trditev, da izbira bibliobusne službe predstavlja drago rešitev, toda, če gledamo širše, je odgovor na to preprost: vsak bibliobus predstavlja toliko knjižnic, kolikor postajališč obiskuje, saj, kaj pa je bibliobus drugega, kot knjižnica v malem, ko se v kraju ustavi?

Sodobni bibliobus, opremljen z vso informacijsko tehnologijo, tak kot sem jih imela priliko nešteto videti širom Evrope, kjer je mobilno knjižničarstvo temeljna, nadvse cenjena, upoštevana in razširjena dejavnost, postane vsakič tudi široko informacijsko središče z nešteto možnostmi za vsakogar v kraju, kjer se ustavi, torej ni več samo izposojevališče knjižničnega gradiva.

Tudi v najnovjšem slovenskem bibliobusu, - ki bo v kratkem za okolico Maribora nadomestil staro in iztrošeno vozilo in bo pričel z delovanjem letos spomladi - bo imel bralec dostop do baze podatkov knjižničnega sklada slovenskih knjižnic, lahko pa se bo priključil tudi na Internet. Izposoja bo potekala seveda avtomatizirano, kot zdaj že nekaj časa poteka v novogoriško-tolminsko-ajdovskem bibliobusu. Tudi tam ima uporabnik že možnost dostopa do lokalnih katalogov in si tudi tako lahko izbira gradivo.

Predlogov s terena za obiskovanje novih krajev slovenskim potujočim knjižničarjem ne manjka, vendarle pa jih zaradi prenapolnjenega urnika ob-

stoječih bibliobusov, žal, ne moremo vključiti med redna postajališča.

Dodatna bibliobusna služba bi morala pokrivati vsaj vse bele lise po Sloveniji, ki jih ni malo. Če jih naštejemo samo nekaj: okolica Celja, Zassavje, Koroška, Gorenjska. Na Goriškem za okolico treh središč - Novo Gorico, Tolmin in Ajdovščino - deluje samo en bibliobus, tam bi potrebovali vsaj še enega. Potujoči knjižnici iz Kranja in Ptuja, ki sedaj delujeta kot sistem zamenjave kolekcij na številnih lokacijah, bi lažje in učinkoviteje delovali s pomočjo bibliobusov. Novi kombi, ki obiskuje okolico Kamnika in Domžal že po nepolnih dveh letih delovanja dosega tako velik obisk, da bibliotekarski strokovnjaki tudi za te kraje ugotavljajo nujno uvedbo večjega bibliobusa, ali celo dveh vozil.

Edini slovenski bibliobus, ki ni namensko izdelan kot potujoča knjižnica (vozilo je predelana potujoča menjalnica denarja) in obiskuje okolico Murske Sobote, beleži tako velik odziv na terenu, da bi ga bilo potrebno nadomestiti že zaradi nesorazmerno velikega števila obiskovalcev z večjim, novim, pravim bibliobusom. Dve tretjini slovenskih bibliobusov je iztrošenih, samo vprašanje časa je, kdaj bodo ta stara vozila dokončno odpovedala. Njihova dejavnost pa zaradi velikega odziva uporabnikov ne bi smela samo zato prenehati. Obiskovanje krajev bi bilo potrebno nadaljevati z novimi vozili, opremljenimi kot sodobna informacijska središča.

Ob snovanju kratkoročnih in dolgoročnih načrtov za razvoj in bodočnost slovenskega potujočega knjižničarstva, ko se je vsa ta leta zdelo, da so premiki skorajda neopazni in neuresničljivi, pa je končno le zasijalo upanje, da se bo mreža našega potujočega knjižničarstva zgostila, razširila in obnovila: parlament je pred kratkim sprejel uvedbo

kulturnega tolarja, od koder naj bi en del sredstev Slovenija namenila tudi za prebivalce zapostavljenih, odročnih krajev, torej za nakup novih bibliobusov zanje.

Slovenske potujoče knjižnice pa ne delujejo izolirano, brez stikov in vzporejanja ter primerjav s tujimi mobilnimi knjižničarskimi sistemi. Na različne načine smo že vsa leta prisotni tudi v tujini. Največ povezav poteka s kolegi iz Velike Britanije, ki velja za domovino potujočega knjižničarstva. Redne stike imamo s kolegi iz vse Evrope, posebej še iz Skandinavije in s kolegi iz vseh sosednjih državah, pa tudi iz Avstralije. Na tekočem smo z vsem, kar se novega dogaja na našem strokovnem bibliotekarskem področju pa tudi na tehničnem. Tako smo marsikatero informacije in dobro idejo s pridom uporabili doma.

Svoje delo smo na različnih strokovnih nivojih tudi predstavili tujim kolegom:

- Maja 1994. smo se udeležili velikega srečanja evropskih potujočih knjižnic na Danskem. Tam je bilo prisotnih preko 500 potujočih knjižničarjev s preko 100 najmodernejšimi vozili. Slovenske potujoče knjižnice smo odmevno predstavili s pregledno razstavo in s pisnimi gradivi. Z nami je bil posnet tudi intervju za dansko televizijo in za nacionalni radio.
- Maja 1995. smo v Veliki Britaniji z referatom predstavili slovenske bibliobuse na letnem srečanju britanskih potujočih knjižnic. Tam kroži preko 800 najsodobnejših bibliobusov. Na tem festivalu, ki je tudi tekmovalnega značaja, smo videli preko 100 najboljših. S prikazom našega dela smo vzbudili veliko pozornost, zato je o naših potujočih knjižnicah pohvalno poročal tudi angleški strokovni tisk. Zmagovalna ekipa srečanja, potu-

joča knjižnica iz Aylesburyja iz bližine Londona, se je želela z ljubljanskim bibliobusom celo pobratiti. Tako sedaj med našima potujočima knjižnicama potekajo pestri in pogosti stiki, pa tudi obiski. Jeseni istega leta nas je obiskal britanski kolega, g. Ian Stringer, se z nami udeležil terenskega dela in o obisku v Sloveniji v svoji strokovni reviji napisal obširen članek.

- Avgusta 1995. smo v Istanbulu na generalni konferenci Svetovnega združenja knjižnic (IFLA) na tem najvišjem nivoju predstavili slovensko potujoče knjižničarstvo z daljšim referatom. Prisotni kolegi iz raznih krajev sveta so z zanimanjem poslušali poročilo o naši mali deželi, kako ima dobro razvito knjižnično mrežo in sorazmerno veliko število bibliobusov.
- Maja 1996 smo se letnega srečanja potujočih knjižnic Velike Britanije ponovno udeležili. Tokrat so se nam pridružili tudi predstavniki slovenskega proizvajalca bibliobusov iz tovarne AS-Domžale. Glede na to, da so po tehnični in po strokovni plati angleški bibliobusi v evropskem merilu (pa tudi širše) najboljši, je bil ta obisk za razvoj slovenske proizvodnje teh unikatnih vozil izrednega pomena.
- Aprila 1997 smo bili povabljeni na zaključno konferenco evropskega projekta MOBILE-SOUTH-EAST v Grčijo. V okviru tega načrta je Evropa nudila novo informacijsko tehnologijo dvema bibliobusoma (škotskemu in nizozemskemu) ter Grčiji predala nov, najsodobnejše opremljen bibliobus. Tam smo izkoristili priložnost in podali prikaz o slovenskem potujočem knjižničarstvu udeležencem iz večine evropskih držav.

- Septembra 1997 smo sprejeli vabilo nizozemskih kolegov in se udeležili bienalnega srečanja nizozemskih potujočih knjižničarjev. Tudi tam smo predstavili potujoče knjižničarstvo naše dežele.

Slovenski potujoči knjižničarji že vsa leta vzorno sodelujemo na strokovnem področju. Tekoče si izmenjujemo naše izkušnje, o vsem novem se redno obveščamo, skupaj skušamo razreševati strokovne in tehnične zastoje, ki se občasno pojavijo ob našem delu. To najlaže in najbolj kompetentno poteka preko Sekcije za potujoče knjižničarstvo, ki deluje okviru Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

Naše strokovne povezave tečejo tudi širše, vključujemo se tudi v strokovne tokove s tujino: naša predstavnica je bila lani na generalni konferenci IFLE v Kopenhagnu izvoljena v izvršni odbor Okrogle mize za potujoče knjižničarstvo (RTML) pri Mednarodni zvezi bibliotekarskih združenj (IFLA).

Vsi slovenski potujoči knjižničarji se z bibliobusi enkrat letno zberemo, vsakič v drugem kraju. Takrat končno lahko steče beseda o vseh mogočih strokovnih vprašanjih in tudi širše. Utrjujejo se prijateljske vezi med kolegi, ki vsi opravljamo lepo, a naporno delo potujočega knjižničarja. Takrat se pogovorimo o vsem, kar nas je vse leto težilo, pa nismo utegnili sproti razčistiti, kajti: večina delovnega časa pač preživimo z našimi bralci v bibliobusu, torej na terenu.

Vse poti, ki so nas vodile na tuje, vsi stiki, ki se tkejo med nami in tujimi kolegi, vsa spoznanja in izkušnje, ki smo jih tako pridobili, nas utrjujejo v prepričanju, da svoje delo opravljamo enako dobro, kot kolegi v tujini, vsi ti stiki pa nam dajejo potrebno širino, da lahko v delo vnašamo še marsikaj novega.

Ob vsem povedanem lahko sklenemo, da je potujoče knjižničarstvo potrebna in kljub vsemu ni predraga dejavnost, saj približuje knjigo mnogim, ki živijo daleč od mesta, in to prav tistim, ki bi knjižnico težko ali pa sploh ne bi mogli obiskovati, pa si branja in sožitja s slovensko knjigo močno želijo, kar vsa ta dolga leta dokazujejo velik obisk in izposoja v bibliobusih ter zadovoljstvo bralcev ob vsakem našem srečanju.

Nika Pugelj

SREDIŠČE ZA MLADE V MESTNI KNJIŽNICI, ENOTI KNJIŽNICE OTONA ŽUPANČIČA

9. septembra 1998 smo odprli Središče za mlade. Prostor smo funkcionalno opremili za različne dejavnosti mladih in ga prilagodili njihovim potrebam.

Kaj lahko mladi pri nas počnejo:

- Se učijo, pišejo referate in raziskovalne naloge
- Dobijo brezplačno učno pomoč
- Poiščejo najrazličnejše informacije dostopne na info panojih in preko spletnih strani
- Sodelujejo na pogovorih in okroglih mizah
- Preživljajo prosti čas

Mladi imajo na voljo dva osebna računalnika, kjer lahko pišejo in tiskajo svoja besedila ali pa poiščejo informacije preko Interneta.

S sodelovanjem prostovoljcev smo mladim omogočili brezplačno učno pomoč.

Ker je Središče za mlade tudi vključeno v novonastalo mrežo ljubljanskih info točk, lahko mladim uporabnikom ponudimo res kvalitetna informativna gradiva številnih ustanov in društev.

Središče za mlade deluje v času odprtosti knjižnice, informator pa je mladim na voljo kar 40 ur na teden.

O prireditvah bomo mlade obveščali z rednimi mesečnimi programi, ki jih bomo pošiljali tudi vsem splošnim in srednješolskim knjižnicam v Ljubljani.

Knjižničarji se zavedamo, da bo Središče za mlade polno zaživelo le ob dejavnem sodelovanju mladih samih.

Pridite, veseli vas bomo!

Simona Resman

MORJA, OCEANI IN KNJIGE – RAZSTAVA V MESTNI KNJIŽNICI PIRAN

V počastitev oceanov, tega, kot pravi v svojem sporočilu generalni sekretar UNESCO Federico Mayor, izjemnega vira življenja in civilizacije, se v Mednarodnem letu oceanov vrstijo mnoge dejavnosti tudi v Sloveniji. V okviru programa s skupnim naslovom Morje – naša priložnost in bodočnost, ki sta ga pripravila Slovenska nacionalna komisija za UNESCO in Slovenski nacionalni odbor Medvladne oceanografske komisije (IOC) v sodelovanju z Morsko biološko postajo Piran, smo se med vse tiste, ki se zavedajo pomena morij za človeštvo vključili tudi v Mestni knjižnici Piran in v poletnih

mesecih pripravili tematsko knjižno razstavo izbranih knjig o morju.

Pomena in veličine morja se v knjižnici zavedamo tudi sicer, saj so prebivalci piranske občine, ki koristijo usluge naše knjižnice tradicionalno povezani z morjem. Mnogim je morje vir preživetja, pa tudi sprostitve in navdih. Pomorstvo, ladjedelstvo, ribištvo, solinarstvo in pomorski turizem so bile že od nekdaj pomembne panoge v našem prostoru. Tu delujejo pomorske organizacije in ustanove lokalnega in državnega pomena. Ker se v knjižnici trudimo približati svojemu okolju in potrebam naših bralcev, posvečamo literaturi z morsko in pomorsko tematiko posebno pozornost.

Izmed mnogih knjig smo za razstavo izbrali predvsem take, ki nas seznanjajo z vlogo morij in oceanov pri uravnavanju klimatskih razmer na Zemlji in preskrbi človeštva s hrano, surovinami in energijo ter take, ki nas opozarjajo, da moramo morske vire ohraniti za bodoče generacije in jih zaščititi pred pretiranim in škodljivim izkoriščanjem. Kaj se danes dogaja z morjem je opisano v posameznih poglavjih ekološko obarvanih zbornikov kot so npr: Zelena knjiga o onesnaženosti v Sloveniji, Skrb za zemljo, Okolje v Sloveniji, Zemlja 1995, v knjigi Domovina si še kakor zdravje? izpod peresa Petra Likarja in knjigi avtorja J. E. Lovelocka z naslovom Gaja. V celoti je skrbi za morje posvečeno delo mag. Marka Pavlihe, Pravno varstvo morja. Med knjigami o morskih bogastvih so vidno mesto na razstavi prav gotovo zavzemale knjige našega priznanega morskega biologa dr. Miroslava Zeia. Opozoriti velja tudi na avtorje kot so Mate Dolenc, Tom Turk, Rob Bijnsdorp, Yves Paccalet, Angelo Mojetta in Jacques-Yves Cousteau. Njihova dela poleg znanja izžarevajo tudi veliko spoštovanje in ljubezen do

morja. Posebno pozornost sta vzpodbudili knjigi o vključevanju morja oziroma alg v našo prehrano, Z morjem v sebi avtorja Srečka Berganta in Vivremo di alge in futuro?, ki sta jo napisala Guido Bressan in Francesco De Luca ter monografija Rapsodia blu v kateri je avtor, fotograf Luca Sonnino Sorisio predstavil kar 200 fotografij iz podmorskega in obmorskega sveta in 196 literarnih odlomkov iz svetovne književnosti posvečenih morju. Pomen slovenskega morja smo posebej poudarili z barvnimi plakati o življenju v morju in zloženkami, ki jih je izdal Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran, o zaščitnih predelih morja in priobalnega sveta v Piranu, Sečovljah, Strunjanu in ob Debelem rtiču. Katere morske živali iz našega morja si lahko ogledate v živo v piranskem akvariju pa je napisano in slikovno predstavljeno v knjižici Vladimirja Bernetiča, Aquarium Piran. Na razstavi je bilo mogoče podpisati tudi Listino o oceanih, ki so jo sprva podpisovali le vladni predstavniki pomorsko usmerjenih držav, v okviru aktivnosti ob Mednarodnem letu oceanov, pa jo kot Mojo listino o oceanih lahko podpiše vsak državljan in tako obljubi, da bo po svojih močeh prispeval k ohranjanju ekološkega ravnovesja v morju.

Razstava je bila predstavljena v lokalnih in regionalnih sredstvih javnega obveščanja (TV, radio, časopisi) in je poleg domačinov pritegnila tudi številne turiste, v septembru pa smo ob razlagi po njej popeljali tudi šolarje.

Ksenija Petaros Kmetec

PRVE IZKUŠNJE Z AVTOMATIZIRANO IZPOSOJO V POVEZAVI S SISTEMOM ZA VAROVANJE GRADIVA V OSREDNJI KNJIŽNICI SREČKA VILHARJA V KOPRU

Letos v začetku marca je po pripravah, ki so potekale kar nekaj let stekla avtomatizirana izposoja v Študijskem oddelku Osrednje knjižnice Srečka Vilharja v Kopru. Posebnost naše izposoje je v tem, da smo kot prvi v Sloveniji uporabili, tudi v primerjavi z razvitim svetom, razmeroma novo tehnično rešitev pri kateri so vse potrebne naprave sistema za evidentiranje obiska in izposoje, kakor tudi sistema za varovanje gradiva pred krajo, vgrajene v delovno površino izposojevalnega pulta.

Zaradi izrednega zanimanja za "naš sistem" s strani tistih knjižnic, kjer poteka v tem času izdelava nove opreme za avtomatizirano izposajo in v informacijo tistim knjižnicam, ki avtomatizirano izposajo šele načrtujejo, posredujem na tem mestu nekaj osnovnih, predvsem tehničnih, podatkov o tej naši najnovejši pridobitvi.

Kakor je bilo že uvodoma omenjeno so priprave na avtomatizirano izposajo potekale v knjižnici več let. Sočasno s pospešenim vnosom starega gradiva v računalnik (t.i. retro) v zadnjih dveh letih je potekala zamenjava celotne računalniške in električne napeljave v stavbi. Z novo napeljavo smo si zagotovili optimalno število računalniških priključkov glede na razpoložljive delovne površine v knjižnici. Z vnosom retra pa smo dosegli zadostno število obdelanega živega gradiva v prostem

pristopu glede na določila normativov in standardov (okrog 60.000 enot).

Na podlagi dolgoletnih izkušenj pri delu v prostem pristopu (naša knjižnica je bila prva izmed večjih knjižnic, ki je po adaptaciji leta 1979 prešla na sistem prostega pristopa z vsem gradivom) sta se ob prehodu na avtomatizirano izposojno izluščili kot bistveni vsaj dve zahtevi:

- zaradi visoke frekvence obiska in izposoje (dnevno do 400 obiskovalcev in do 1500 vrnjenih oz. izposojenih knjig) ne sme prihajati do večjih zastojev kakor so jih bili uporabniki vajeni pri ročnem evidentiranju gradiva in
- gradivo v prostem pristopu mora biti zavarovano pred krajo zato, da ne bi trpel ugled ustanove zaradi prevelikega razhajanja med stanjem gradiva v katalogu in dejanskim stanjem

Ti dve zahtevi sta bili zato tudi osnovno vodilo pri izdelavi izposojevalnega pulta in pri izbiri potrebnih perifernih naprav za podporo programskemu paketu COBISS/Izposoja. Glede na specifične potrebe in razpoložljiv prostor smo se odločili za pult z dvema delovnima terminaloma in dodatnim terminalom za (samo)registracijo obiskovalcev čitalnic. Za idejni osnutek pulta smo poskrbeli sami, načrt pa je izdelal arhitekt-oblikovalec. Izvedbo pulta smo zaupali mizarstvu Prodan iz Kopra s katerim dobro sodelujemo že vrsto let.

Večji problem pa so predstavljali ustrezni čitalci črtne kode. Z obstoječimi laserskimi čitalci Symbol, ki nam jih je ponujal IZUM iz Maribora in, ki smo jih pred tem poskusno uporabljali, nikakor nismo bili zadovoljni zaradi njihove počasnosti in tudi siceršnje okornosti. Naj kot zanimivost povem, da smo se že ob začetku avtomatizirane obdelave leta 1991 načrtno odločili

za opremo gradiva na hrbtni stani z vizijo, da bo možno sčasoma odčitavanje nalepk s spodnje strani izposojevalnega pulta, na podoben način kakor to počnejo večje samopostrežne prodajalne. Iz tuje strokovne bibliotekarske literature smo ugotovili, da je takšna rešitev tudi v knjižnicah izvedljiva in jo uporabljalo na Zahodu v praksi že nekaj let. Ne brez truda, tudi zaradi zavajajočih informacij s strani konkurenčnih si prodajalcev tovrstne opreme v Sloveniji, češ da takšnih čitalcev za knjižnično poslovanje ni na trgu, smo na sejmu Informatika odkrili ameriškega proizvajalca Metrologic, ki med drugim proizvaja tudi vgradne laserske čitalce za knjižnične sisteme. Podjetje Leoss d.o.o. iz Ljubljane, ki zastopa omenjeno ameriško firmo nam je z razumevanjem posodilo čitalec, ki smo ga nato sami odnesli v IZUM na testiranje. Ker so ti čitalci prirejeni za branje vseh črtnih kod in torej tudi za različne programe avtomatizirane izposoje, so bili tudi rezultati testa vzpodbudni. Prednost teh čitalcev je tudi v tem, da berejo kode pod različnimi koti v krogu 360 stopinj ter prav tako v smeri naprej in nazaj. Takoj smo se odločili za nakup treh čitalcev modela MS860i (Mini-Slot® Laser Bar Code Scanners)

Tudi zbor ustreznega elektronskega sistema za varovanje gradiva pred krajo ni bil enostaven. Na trgu je kar nekaj proizvajalcev in še več trgovcev, ki ponujajo za knjižnice bolj ali manj primerne, v večini primerov manj primerne sisteme za zaščito pred krajo. Po tehtnem premisleku smo se odločili za v svetu uveljavljenega izdelovalca firmo 3M, ki med drugim proizvaja zaščitne sisteme samo za knjižnice in, ki pokriva 70% svetovnega trga. Bistvenega pomena pri naši odločitvi je bil osnovni princip zaščite, ki temelji na aktivnih sprožilcih alarma, ki jih je

potrebno vstaviti v blok oz. hrbet knjige, kjer jih je veliko težje odkriti kot na primer pod nalepko s črtno kodo ter zaradi ergonomičnosti samih enot za aktiviranje in deaktiviranje gradiva, ki jih ponuja sistem in, ki jih je možno vgraditi v pult ter jih fizično kakor tudi programsko povezati z delovanjem čitalcev črtno kode. Odločili smo se za nakup senzorskih vrat najnovejše serije 3801 in dveh vgradnih enot za aktiviranje in deaktiviranje gradiva modela 966.

Dobavi pulta in opreme je sledila montaža. Vse naprave so vgradili v pult zelo precizno kar naši mizarji sami, za priključitev naprav pa sta poskrbela nadvse strokovno servisa obeh dobaviteljev opreme.

Poudariti moram, da je bila knjižnica kljub tem posegom, ki so trajali dva do tri dni, zaprta za uporabnike vsega pet ur ali eno delovno soboto, ko smo vsi strokovni delavci opremljali gradivo na prostem pristopu in prezenčno zbirko z varovalnimi nitkami.

Po končani montaži smo brez posebnih težav prešli iz okolja testne izposoje v pravo izposajo. Menim, da nam je ta razmeroma neboleč prehod uspel zaradi dobre predhodne priprave in zavzetosti vseh delavcev vključenih v izposajo.

Potek procesa izposoje je v primerjavi s klasično izposajo s pomočjo knjižnih listkov in zadolžnic zelo poenostavljen. Kakor sem že omenil lahko za izposojevalnim pultom delata dva delavca hkrati. Pult je prirejen za delo v sedečem ali stoječem položaju. Večino dela opravi delavec za prvim terminalom medtem, ko je delavec za drugim terminalom pripravljen, da priskoči na pomoč ob konicah in ob vpisu novih bralcev. Ob izposojevalnih konicah lahko uporabimo tudi možnost, da en terminal služi samo za vračanje

gradiva, drugi pa za izposojanje, kar seveda označimo z ustreznimi napisi.

Zaradi ergonomične postavitve obeh naprav, ki tvorita v bistvu zaključeno celoto je opravljeno evidentiranje in aktiviranje oz. deaktiviranje enote gradiva z eno potezo. Pri tem gradivo drsi po gladki površini pulta in dvigovanje gradiva nad površino pulta večinoma ni potrebno. Na ta način dosegamo zavidanja vredne hitrosti. Večkratne meritve so pokazale, da teoretično lahko evidentiramo do dvajset enot na minuto, v praksi pa "obdelamo" eno do dve stranki na minuto, ki samo vračata ali si izposojata gradivo. Blagajniška opravila, vnos opomb in novi vpisi nam vzamejo seveda ustrezno več časa.

Enoti za evidentiranje in (de)aktiviranje gradiva sta zaenkrat zgolj fizično povezani. Postopek za aktiviranja ali deaktiviranja zaščitenega gradiva moramo izbirati ročno z vsakokratnim preklapljanjem ustreznega stikala. Naprava za aktiviranje in deaktiviranje gradiva pa omogoča tudi samodejno prepoznavanje postopkov vračanja in izposojanja ob ustreznih programski podpori sistema COBISS, ki trenutno žal še ni na voljo. Na ta način bi dosegli še boljše rezultate v postopkih evidentiranja izposoje in (de)aktiviranja gradiva. Taka programska povezava pa bi omogočila v prihodnosti tudi uporabo samopostrežnih terminalov v naših knjižnicah.

Na koncu lahko z zadovoljstvom ugotovim, da smo s pravilnim načrtovanjem opreme in izbiro ustreznih naprav za avtomatizirano izposajo ter zaščito gradiva presegli oba cilja, ki smo si ju zastavili pred začetkom opremljanja. Delo, ki sta ga prej komaj zmogla za pultomdva izposojevalca, opravi sedaj en sam medtem, ko se drugi lahko posveti prepotrebemu svetovalnemu delu.

Poskusi kraje gradiva se nadaljujejo, kar nam pričajo knjige z odstranjenimi nalepkami s črtno kodo pod katerimi iščejo nepoštenu uporabniki zaščito in, ki jih vsak dan znova najdemo na policah. Tudi odločitev za nakup elektronskega sistema za zaščito gradiva pred krajo je bila torej še kako pravilna, škoda je le v tem, da nismo te odločitve sprejeli že ob samem začetku avtomatizirane obdelave, saj bi se na ta način zavarovali pred marsikaterim izbruhom nezadovoljstva in pritiskom na knjižničarja, ki mora po nepotrebnem trošiti svojo energijo, da na primeren način dopove stranki, da je knjiga, ki je v katalogu označena kot prosta v resnici (trajno) pogrešana.

Tudi odziv večine naših rednih uporabnikov na novosti je bil več kot zadovoljiv. Takorekoč čez noč se je povečalo njihovo spoštovanje do ustanove in do posameznih knjižničarjev.

Vitjan Petrinja

**PREDSTAVLJAMO
VAM**

GABRIEL: OKNO DO EVROPSKIH NACIONALNIH KNJIŽNIC

*(Gabriel Mission Statement:
prevod dokumenta)*

Gabriel, okno do evropskih nacionalnih knjižnic, je www strežnik evropskih nacionalnih knjižnic, združenih v Konferenci direktorjev evropskih

nacionalk (*Conference of European National Librarians*, CENL). CENL in *Gabriel* trenutno zajemata 39 nacionalnih knjižnic iz držav članic Sveta Evrope.

1. Definicija poslanstva

Poslanstvo strežnika *Gabriel* je posredovanje informacij o evropskih nacionalnih knjižnicah, njihovih zbirkah in storitvah in omogočanje enostavnega dostopa do naštetih. Eden izmed osnovnih ciljev je tudi pospeševanje razvoja novih storitev na osnovi skupne infrastrukture.

2. Splošni cilji

Za izpolnitev poslanstva so bili definirani naslednji cilji:

- **Vodenje** - *Gabriel* igra vlogo vsestranskega in ažurnega vodiča za funkcije, zbirke in storitve evropskih nacionalnih knjižnic;
- **Promocija** - *Gabriel* promovira evropske nacionalne knjižnice na ustrezen način;
- **Sodelovanje** - *Gabriel* podpira nastajanje kooperativnih delovnih povezav med evropskimi nacionalnimi knjižnicami pri računalniških storitvah;
- **Model** - *Gabriel* naj bi bil model za druge kooperativne povezave na področju knjižničarstva v Evropi in drugod.

3. Možni načini povezovanja in sodelovanja

Med najbolj značilne in uveljavljene naloge nacionalnih knjižnic sodi oblikovanje nacionalnega depozitorija tiskanih in elektronskih publikacij ter sestavljanje nacionalnih bibliografij. Nacionalne knjižnice predstavljajo evropsko kulturno dediščino s poglobljeno zgodovinsko razsežnostjo. Javni

dostop do njihovih zbirk je zlasti v funkciji pospeševanja kulturnega in znanstveno-raziskovalnega dela. To je odgovornost nacionalnih knjižnic pred družbo in na specifičen način tudi pred mednarodno skupnostjo znanstvenikov in raziskovalcev.

Ker vsaka nacionalna knjižnica razvija svoje online sisteme za razširjanje informacij o zbirkah, vznika po vsej Evropi nešteto različnih informacijskih servisov. Za uporabnike ni na voljo enotnega načina za preiskovanje informacij o storitvah in dostopu do letih. Čeprav mnoge knjižnične storitve lahko izsledimo s pomočjo splošnih iskalnih indeksov v mreži in drugih vodnikov po internetu, lahko samo vseevropski vodnik zagotovi sistematičen dostop do vseh storitev. *Gabriel* funkcioniira kot tovrsten vodnik: predstavlja skupno vstopno točko za knjižnice in njihove storitve ter za diseminacijo informacij o nacionalnih knjižnicah na enoten način.

Pri razvoju novih storitev nacionalne knjižnice sodelujejo v različnih projektih evropskega značaja, ki se nanašajo na njihove skupne naloge. Čeprav številne storitve lahko uporabljamo s pomočjo lokalnih knjižničnih sistemov, bi skupna vstopna točka povečala njihovo vidnost. Poleg promocije storitev posameznih knjižnic v svetu interneta *Gabriel* ponuja tudi dostop do skupnih storitev, kot je npr. iskalno orodje za strežnike nacionalnih knjižnic v okviru svetovnega spleta.

Zaradi hitrega razvoja informacijske tehnologije in knjižničnih sistemov informacijski specialisti v knjižnicah občutijo veliko potrebo po povezovanju informacij in znanja. *Gabriel* podpira tovrstno sodelovanje med profesionalci, zaposlenimi v knjižnicah članicah. Zagotavlja komunikacijsko infrastrukturo in predstavlja osnovo za no-

ve razvojne usmeritve in eksperimente.

4. Opis strežnika

Testna verzija strežnika *Gabriel* je bila implementirana leta 1995, s 1. januarjem 1997 pa je *Gabriel* postal uradni strežnik knjižnic, vključenih v CENL. *Gabriel* je skupen informacijski sistem, ki uporablja standardna računalniška omrežja. Kot osnova služi tehnologija www, hkrati pa omogoča dostop do drugih storitev (npr. telnet in Z39.50). S pomočjo več identičnih vstopnih točk je dostopnost strežnika zagotovljena.

Strežnik *Gabriel* upravlja Svet, v katerem je pet direktorjev nacionalnih knjižnic, vsebinsko in tehnično pa ga vzdržuje posebna ekipa, sestavljena iz osebja manjšega števila nacionalnih knjižnic članic. Ker je *Gabriel* skupen servis, so vse članice CENL enako odgovorne za kakovost servisa, kar je ključni pogoj za uspešno funkcioniranje strežnika.

Značilnosti strežnika *Gabriel*:

- poenotena predstavitev informacij o nacionalnih knjižnicah;
- podpora v več jezikih;
- geografski in sistematični vodnik storitev nacionalnih knjižnic;
- skupno iskalno orodje za strežnike nacionalnih knjižnic v okviru svetovnega spleta;
- stalna pomoč;
- bilten z novostmi o nacionalnih knjižnicah;
- elektronski arhiv za publikacije nacionalnih knjižnic;
- pregled skupnih projektov, v katerih sodelujejo nacionalne knjižnice.

Gabriel je prosto dostopen vsem uporabnikom interneta in sorodnih mrež. Izkazal se je kot popularen in

najučinkovitejši način za povezovanje evropskih nacionalnih knjižnic. Gre za pomemben prispevek k vseevropski virtualni knjižnici.

Gabriel je dosegljiv na:

<http://www.konbib.nl/gabriel/>

<http://www.bl.uk/gabriel/>

<http://www.ddb.de/gabriel/>

<http://www.helsinki.fi/gabriel/>

<http://www.nuk.uni-lj.si/gabriel/>

Sodelujoče knjižnice:

- Albanija: Biblioteka Kombetare
- Avstrija: Österreichische Nationalbibliothek
- Belgija: Koninklijke Bibliotheek Albert I/Bibliothèque Royale Albert 1er
- Bolgarija: Narodna Biblioteka "Sv. Sv. Kiril i Metodii"
- Češka: Narodni knihovna Ceske republiky
- Danska: Det Kongelige Bibliotek
- Estonija: Eesti Rahvusraamatukogu
- Finska: Helsingin Yliopiston Kirjasto
- Francija: Bibliothèque nationale de France
- Grčija: National Library of Greece
- Hrvaška: Nacionalna i sveučilišna knjižnica
- Irska: Leabharlann Naisiunta na hEireann / National Library of Ireland
- Islandija: Landsbokasafn Islands
- Italija: Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze
- Italija: Biblioteca Nazionale Centrale di Roma
- Latvija: Latvijas Nacionala Biblioteka
- Liechtenstein: Liechtensteinische Landesbibliothek
- Litva: Lietuvos Nacionaline Martyno Mazvydo Biblioteka
- Luksemburg: Bibliothèque nationale
- Madžarska: Országos Széchényi Könyvtár
- Makedonija: Narodna i univerzitetaska biblioteka "Sv. Kliment Ohridski"
- Malta: Biblioteka Nazzjonali ta' Malta
- Nemčija: Die Deutsche Bibliothek
- Nizozemska: Koninklijke Bibliotheek
- Norveška: Nasjonalbiblioteket
- Poljska: Biblioteka Narodowa
- Portugalska: Instituto de Biblioteca Nacional e do Livro
- Romunija: Biblioteca Nationala a Romaniei
- Russia: National Library
- Russia: Russian State Library
- San Marino: Biblioteca di Stato e Beni Librari
- Slovaška: Slovenska narodna knjižnica v Matici slovenskej
- Slovenija: Narodna in univerzitetna knjižnica
- Španija: Biblioteca Nacional
- Švedska: Kungliga Biblioteket
- Švica: Swiss National Library
- Turčija: Milli Kütüphane
- Velika Britanija: The British Library
- Vatikan: Biblioteca Apostolica Vaticana

Prevedel:
Darko Balažič

MESTNA KNJIŽNICA V GÜTERSLOHU

V 8-9 številki Knjižničarskih novic v rubriki "Predstavljamo vam" sem prebral zanimivo poročilo Nade Češnovar o študijskem potovanju po nemških knjižnicah.

Zapazil sem netočno poročanje o ljudski oziroma mestni knjižnici v Güterslohu. Kolegica je namreč zapisala poved "To knjižnico 51% financira privatno podjetje in 49% jo financira mesto."

V tej trditvi sta dve vsebinski napaki:

1. ne gre za financiranje in
2. ne gre za financiranje v navedenih odstotkih.

Mestna knjižnica je družba z omejeno odgovornostjo, ustanovljena 25. junija 1979, torej kar pet let preden je nova knjižnična stavba bila predana namenom, s pogodbo o ustanovitvi družbe. Ustanovili sta jo mesto Gütersloh in Bertelsmannova delniška družba. Razmerje v osnovnem kapitalu je 51 : 49 v prid lokalne samouprave. Bertelsmannova družba je knjižnico zgradila leta 1984 za 18,6 mio DEM in ona je tista, ki zahteva, spodbuja in financira različne inovacije: uvajanje vseh možnih marketinških metod, uporabo kazalcev uspešnosti in njih izpolnjevanje, ugotavljanje stopnje zadovoljstva uporabnikov oziroma kakovosti njenih storitev, cybernetic cafe, itn.

Mesto pa skrbi za njeno delovanje in financira njene redne javne storitve. V enajstčlanskem svetu knjižnice je šest predstavnikov mesta in pet predstavnikov Bertelsmannove fundacije.

Vse to omenjam z namenom, da se obdrži prislovična bibliotekarska natančnost in da se pravilno razume fundacija nemške lokalne samouprave pri uveljavljanju javnih interesov ter marketinško svetovno odmevno delovanje

Bertelsmannove družbe prek razvejanega delovanja svoje fundacije. Nespremenjena razmerja mi je nedavno potrdil sedanji direktor knjižnice g. Reuter, naslednik ugledne g. Ute Klassen.

O tem pojavu sem že spregovoril na lanskem simpoziju o slovenski kulturni politiki.

Rajko Slokar

MEDNARODNA SREČANJA

5. KONFERENCA ISKO "STRUCTURES AND RELATIONS IN KNOWLEDGE ORGANIZATION" Lille, 25-29. 8. 1998

ISKO (International Society for Knowledge Organization) združuje strokovnjake iz vsega sveta, ki se ukvarjajo s področjem organizacije informacij. Združenje izdaja revijo *Knowledge Organization*, vsaki dve leti pa organizira konferenco, letošnja je bila v Lillu v Franciji. Naslov konference je bil *Structures and Relations in Knowledge Organization*.

ISKO že zaradi širine svoje področja združuje znanstvenike različnih ved: od lingvistov in filozofov do bibliotekarjev in računalničarjev. Tudi predavanja letošnje konference so pokrivala celoten spekter.

V referatu "Database and knowledge representation: the Greek legacy" je avtor preko filozofije Platona in Aris-

totala ter razlik med njima razlagal različne poglede na načrtovanje informacijskih sistemov. Kar nekaj je bilo prispevkov, ki uporabljajo kognitivni pristop k organizaciji informacij in to od modeliranja ontologij do poizvedovanja po slikovnih zbirkah podatkov. Večina lingvističnih raziskav se je ukvarjala z metodami avtomatskega indeksiranja. Precej je bilo govora tudi o podrobnejši razdelitvi različnih vrst hierarhičnih odnosov pri strukturiranih slovarjih (tezavrih, ontologijah). Med zelo odmevnimi je bil prispevek, ki je s pomočjo analize kocitiranja pripravil nekakšen "zemljevid avtorjev s področja informacijske znanosti". Pokazal je namreč, da ob uporabi ustreznih metod lahko v grafični obliki (kot točke v ravnini) prikažemo posamezne avtorje. Medsebojna lega teh točk pa odraža sorodnost raziskovalnih področij. Seznanili smo se z novostmi v razvoju najbolj razširjenih klasifikacijskih sistemov (DDC in UDC), še vedno se poudarja pomen fasetne klasifikacije, pa tudi potreba po "prevajanju" med posameznimi klasifikacijskimi sistemi.

Predstavljenih je bilo tudi nekaj aplikativnih raziskav, predvsem različni novi informacijski sistemi.

Poseben čar manjših, zelo specializiranih konferenc je neposreden osebni stik med vsemi sodelujočimi. Konferenca v Lillu je bila prav taka, saj je bilo kljub velikemu številu referatov (ki so jih redno poslušali prav vsi udeleženci) med odmori in zvečer še precej prilike za debate. Zelo prijetno je bilo biti del omizja, ob katerem so brez kakršnih koli formalnosti sedele tudi največje svetovne osebnosti s področja vsebinske obdelave.

Obsežen zbornik je na voljo v Informacijskem centru za bibliotekarstvo v NUK. Upam, da bo kateri od prispevkov v njem spodbudil tudi slovenske

bibliotekarje k teoretičnemu delu na tem področju.

Maja Žumer

ZAVOD ZA ODPRTO DRUŽBO

Zavod za Odprto družbo - Slovenija
prireja v sodelovanju z
Narodno in univerzitetno knjižnico
v Ljubljani

KNJIŽNIČARSKO DELAVNICO,

ki bo od **30. novembra do 2. decembra 1998** v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Glavna tema letošnje delavnice bodo osnovni informacijski sistemi in servisi in bo namenjena usposabljanju informatork/jev in tistih knjižničark/jev, ki želijo uporabnikom/cam in ostalim kolegom/icam poenostaviti delo z elektronskimi dokumenti. Tridnevno delavnico bosta vodila predavatelja ga. Lucy Tedd (University of Wales, Velika Britanija) in g. Andy Large (McGill University, Kanada).

Delavnica bo potekala v angleškem jeziku, zato je za udeležence/ke obvezno aktivno znanje angleškega jezika ter poznavanje osnov PC, Interneta in osnovnih znanj o elektronskih publikacijah. Delavnica je brezplačna. Stroške namestitve, prehrane in potne stroške za udeležence/ke iz drugih krajev Slovenije bo poravnal Zavod za Odprto družbo - Slovenija.

Kandidati/ke, ki se želijo udeležiti delavnice, naj pošljejo prijave **do konca oktobra 1998 na naslov:**

*Narodna in univerzitetna knjižnica
Zavod za Odprto družbo – Slovenija
Karmen Štular Sotošek
(Knjižničarska delavnica)
Turjaška 1
1000 Ljubljana*

Prijava naj vsebuje naslednje podatke:

- Ime in priimek kandidata/ke;
- Naslov, naslov elektronske pošte, številko telefona in faksa;
- Naslov knjižnice, v kateri je kandidat/ka zaposlen/a;
- Kratko biografijo s podatki o izobrazbi, strokovni usposobljenosti, udeležbi na podobnih seminarjih, ipd ;
- Opis del, ki jih opravlja v knjižnici ;
- Informacije o tem, kako bo lahko pridobljena znanja uporabljal/a na svojem delovnem mestu.

OBVESTILA

1. *Praksa v Library of Congress*

Vse , ki vas zanima izpopolnjevanje v Library of Congress, opozarjamo, da se lahko prijavite na razpis še do **6. novembra**. Preverjanje znanja angleščine (TOEFL) boste opravljali 16.-17. novembra. Podrobnejše informacije boste našli v zadnji številki Knjižničarskih novic, formularje pa vam bo posredovala koordinatorka za knjižnični program.

2. *Megaprojekt Puškin*

Zavod za odprto družbo podpira razvoj ruskih knjižnic, izgradnjo informacijske infrastrukture ter založništvo. Megaprojekt Puškin, kakor se ta pro-

jekt imenuje, naj bi bil realiziran v treh letih, v tem času pa bodo lahko zainteresirane knjižnice kupovale ruske knjige po močno znižani ceni:

1. leto s 75% popustom,
2. leto s 50% popustom,
3. leto s 25% popustom.

Knjižnice bodo lahko izbirale gradivo iz seznamov, ki jih bo, predvidoma od oktobra naprej, dvakrat mesečno posredoval Zavod za odprto družbo. Knjižnice, ki so zainteresirane za nakup ruskih knjig, naj se javijo koordinatoriki za knjižnični program.

Eva Kodrič-Dačić
Koordinatorica za knjižnični program

OBVESTILA

DRŽAVNA MATIČNA SLUŽBA ZA KNJIŽNIČARSTVO

Sporočamo vam nove telefonske številke naših svetovalcev v Državni matični službi za knjižničarstvo v Narodni in univerzitetni knjižnici:

- **Eva Kodrič-Dačić**, vodja Državne matične službe za knjižničarstvo: **061/ 2001 139**;
- **mag. Ana Kodila-Češnovar**, svetovalka za specialne knjižnice: **061/ 2001 153**;
- **Ana Martelanc**, svetovalka za visokošolske knjižnice: **061/ 2001 137**;

- dr. Silva Novljan, svetovalka za splošnoizobraževalne knjižnice: 061/ 2001 171;
- Helena Drewry, strokovna sodelavka Državne matične službe za knjižničarstvo in Državnega centra za raziskave in razvoj: 061/ 2001 172.

OBVESTILA VISOKOŠOLSKIM KNJIŽNIČARJEM

Čeprav urejamo seznam naslovov elektronske pošte visokošolskih knjižničarjev že več kot mesec dni, še vedno ugotavljamo, da so nekateri naslovi nepopolni. Vljudno vas torej prosimo, da nam morebitne spremembe čimprej javite.

Ker nas ne obveščate o zamenjavi vodij knjižnic, nam ne posredujete spremenjenih telefonskih števil in faxov, imamo nekaj težav tudi pri običajnem seznamu visokošolskih knjižnic.

Hkrati vam posredujemo novo telefonsko številko Svetovalke za visokošolske knjižnice v Državni matični službi v NUK: 200 11 37.

Lepo vas pozdravljamo in se vam obenem zahvaljujemo za sodelovanje.

Ana Martelanc

MATIČNA KNJIŽNICA IZOLA

Matična knjižnica Izola, Bralni študijski krožek obvešča vse zainteresirane, da je posvetovanje "Od ustvarjalnega branja k ustvarjalnemu pisanju"

preloženo na četrtek, 26. novembra 1998. Natančen raspored referatov bomo še objavili. Vse informacije dobite na tel. 066 646 700.

PRILOGE

Tudi tokrat objavljamo več zanimivih prilog:

1. V prvi prilogi objavljamo **Prijavo na razpis "Programi javnih del v letu 1998"**.
2. Druga priloga je posvečena **VII. posvetovanju Sekcije za specialne knjižnice pri ZBDS, ki bo 5. in 6. novembra v Ljubljani**. Tema posvetovanja je "Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v specialnih knjižnicah". V prilogi objavljamo: preliminarni program posvetovanja, izvlečke referatov, prijavo za izbor najboljše domače strani na internetu in prijavo za posvetovanje.
3. V tretji prilogi objavljamo **seznam referatov s 64. IFLA konference**, ki so dostopni v Informacijskem centru za bibliotekarstvo v Narodni in univerzitetni knjižnici. Hkrati vas opozarjamo da je domača stran IFLA dostopna na <http://www.ifla.org/> in da tam najdete tudi referate z letošnjega kongresa.
4. V četrti prilogi objavljamo **naročilnico** za nov priročnik, ki ga je izdala Narodna in univerzitetna knjižnica: **GARE - Smernice za normativne in napoltilne vpise**.

NAZIV PROGRAMA JAVNEGA DELA:

Naročnik programa: _____
MŠO, davčna številka _____

šifra programa _____

REPUBLIŠKI ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE
OBMOČNA ENOTA: _____
URAD ZA DELO: _____

PRIJAVA NA RAZPIS "PROGRAMI JAVNIH DEL V LETU 1998"

(Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, Ur.l. RS. št. 5/91)

Izvajalec:

1.) Naziv _____
2.) Naslov: _____

ulica in hišna številka

pošta

3.) Enotna reg. mat. št.: _____

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4.) Šifra dejavnosti:

--	--	--	--	--	--	--

5.) Upravna enota sedeža firme : _____

6.) Številka žiro računa _____
Banka/ Agencija RS za plačilni promet

7.) Davčna številka: _____

8.) Število zaposlenih v podjetju: - za nedoločen čas _____
- za določen čas _____

9.) Oblika lastnine: 1 - javna lastnina 2 - zasebna lastnina
(obkrožite)

10.) Oblika organizacije: 1 - profitna 2 - neprofitna
(obkrožite)

11.) Pregled števila in željene izobrazbene strukture brezposelnih, ki bodo vključeni v javna dela:

St. izobrazbe	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII. + VIII.	Skupaj
Število								

12.) Posebna znanja in druge zahteve: _____

13.) Čas trajanja programa javnega dela _____ mesecev
v mesecih

14.) Predviden začetek programa javnega dela: _____

15.) Predračunska sredstva celotnega programa: _____ SIT

a.) stroški naročnika JD:

- materialni stroški _____ SIT

- stimulativni del nagrade za udeleženca
mesečno:

I. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

II. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

III. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

IV. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

V. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

VI. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

VII. stopnja zahtevnosti dela _____ SIT

- skupaj stimulativni del nagrade _____ SIT

- skupaj stroški naročnika _____ SIT

b.) stroški izvajalca: _____ SIT

c.) stroški RZZ (izpolni RZZ) _____ SIT

d.) drugi viri _____ SIT

V skladu z 52., 53., in 66. členom Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur.l. št. 5/91) in določili razpisa za prijavo programov javnih del prilagamo k prijavi naslednje priloge:

a.) Predstavitev programa javnih del

b.) Predstavitev programa usposabljanja

c.) Ocena možnosti zaposlovanja

d.) Mnenje lokalne skupnosti.

Datum: _____

Ime in priimek kontaktne osebe pri izvajalcu: _____

Ime in priimek ter podpis
mentorja:

M.P.

Ime in priimek ter podpis
odgovorne osebe izvajalca:

M.P.

Ime in priimek ter podpis
naročnika JD:

M.P.

Telefon št.: () _____

Telefax št.: () _____

Izpolni Republiški zavod za zaposlovanje

1.) Datum prejema na Območni enoti RZZ: _____

2.) Predlog Območne enote:

Ime in priimek ter podpis direktorja Območne enote:

M.P.

4.) Datum prijave na CS RZZ: _____

5.) Vloga odobrena: DA NE na seji odbora dne _____

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
VII. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE
“Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v
specialnih knjižnicah”
(Ljubljana, 5.-6. november 1998)

P R E L I M I N A R N I P R O G R A M

ČETRTEK, 5. November 1998

8.00-9.00 Sprejem in registracija udeležencev
9.00-9.30 Otvoritev posvetovanja

Pozdravni nagovori:

- Violetta Bottazzo (Predsednica Sekcije za specialne knjižnice)
- doc.dr. Vlado Dimovski (Ekonomska fakulteta, Ljubljana)
- mag. Lenart Šetinc (Ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice, Ljubljana)
- Stanislav Bahor (Predsednik Zveze bibliotekarskih društev Slovenije)

9.30 –10.15 **Uvodna referata:**

“Kako uresničevati koncept informacijske družbe?” (*Vilenska Jakac-Bizjak*)

“Vpliv specialnih knjižnic na oblikovanje knjižničnega informacijskega sistema v Sloveniji” (*mag. Nada Češnovar*)

10.15-10.45 *O d m o r*

10.45-13.00 Internet in specialne knjižnice (Moderator: Ivan Kanič)

“Uporaba Interneta v specialnih knjižnicah v Sloveniji” (*Brane Zebec, dr. Tvrčko M. Šercar*)

“Slovenske specialne knjižnice na Internetu” (*Polona Vilar*)

“Internet v slovenski javni upravi” (*Violetta Bottazzo*)

“Posodobitev dela z revijami v Krkini specialni knjižnici” (*mag. Angela Čuk, Vido Vouk*)

“Analiza biomedicinskih bibliografskih zbirk na Internetu” (*mag. Eva Klemenčič, mag. Ljupčo Todorovski*)

“Staro vino v novih steklenicah: Novi pristopi k permanentnemu izobraževanju knjižničnih delavcev” (*mag. Helena Pečko Mlekuš*)

Predstavitel sponzorjev

13.00-14.30 *K o s i l o*

14.30-17.00	Razvojni dosežki specialnih knjižnic (Moderatorica: Nada Tržan-Herman)
--------------------	--

"The European Chapter of the Special Library Association: Opportunity for Special Libraries and Information Specialists in Europe to Work Together" (*Sylvia James*)

"Upravljanje z znanjem: Nov izziv za specialne knjižnice" (*mag. Zdravka Pejova*)

"Bibliometrična analiza avtorjev, člankov in citirane literature v zbornikih referatov posvetovanj Sekcije za specialne knjižnice pri ZBDS" (*mag. Primož Južnič, Milena Majzelj, Tatjana Žitnik*)

"Podatkovna zbirka knjižnice RIC-a na programu INFOLIT" (*Mojca Novak*)

"Sodelovanje oddelka za medbibliotečno izposajo CTK s specialnimi knjižnicami" (*Vida Močnik*)

"Večjezični bibliotekarski terminološki slovar" (*Ivan Kanič*)

Predstavitev sponzorjev

17.00-17.30 *O d m o r*

17.30-18.30 *Diskusija in zaključki prvega dne posvetovanja*

19.00 *Sprejem pri podžupanu mestne občine Ljubljana g. Antonu Colariču (Ljubljanski grad)*

PETEK, 6. november 1998

8.30-12.00	Informacijski viri in informacijske potrebe uporabnikov (Moderatoriki: mag. Maja Žumer, mag. Angela Čuk)
-------------------	--

8.30-10.30 "Zastupljenost suvremene informacijske tehnologije u specijalnim knjižnicama Republike Hrvatske" (*dr. Maja Jokić, Fila Bekavac-Lokmer*)

"Primerjava različnih poti informacij do uporabnika" (*mag. Majda Šef*)

"Indok dejavnost za specifične uporabnike v času sodobnih informacijskih tehnologij" (*Ivana Štirn-Bončina*)

"Metode za doseganje dodane vrednosti pri procesiranju naravoslovno-tehničnih informacij za povečanje uspešnosti raziskovalnega dela" (*mag. Dragotin Kardoš*)

"Mrežni dostop in uporaba podatkovnih zbirk na strežniku za CD-ROM-e v Narodni in univerzitetni knjižnici" (*Ivan Kanič*)

"Ovrednotenje informacijskih virov na domači strani CMK" (*Anamarija Rožič-Hristovski, mag. Ljupčo Todorovski*)

Predstavitev sponzorjev

10.30-11.00 *O d m o r*

- 11.00-12.30 "Predstavitev aplikacij COBISS na novi tehnološki platformi" (*Robert Vehovec*)
"Analiza vključevanja revij s področja biotehnike v zbirkah AGRICOLA, AGRIS, CAB, SCI in njihovo prekrivanje" (mag. Jana Bradač, Karmen Stopar)
"Ali časopisi na papirju res sodijo v Jurski park?" (Kristina Hacin-Ludvik)
"Dostopnost kulturne dediščine in vpliv informacijskih tehnologij" (*Nada Čučnik-Majcen*)
- 12.30-13.30 Diskusija in zaključki posvetovanja
Razglasitev najboljše domače strani specialne knjižnice
- 13.30-15.00 *Z a k l j u č n o k o s i l o*

Uredniški odbor:

- mag. Nada Češnovar, predsednica
- Violetta Botazzo
- mag. Angela Čuk
- mag. Dragotin Kardoš
- Eva Kodrič-Dačić

Organizacijski odbor:

- mag. Melita Ambrožič, predsednica
- Violetta Botazzo
- Vilenka Jakac-Bizjak
- mag. Helena Pečko-Mlekuš
- mag. Zdravka Pejova
- Nada Tržan-Herman

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
VII. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE
"Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v
specialnih knjižnicah"
(Ljubljana, 5.-6. november 1998)

IZVLEČKI REFERATOV

Violetta BOTTAZZO

Ministrstvo za finance, Ljubljana

INTERNET V SLOVENSKI JAVNI UPRAVI

Avtorica govori o domačih straneh državnih organov na Internet-u. Predstavlja dostop in uporabo podatkovnih baz v skupnem informacijskem sistemu. V prispevku je dan poudarek na skupnih metodologijah in standardih pri uporabi informacijske tehnologije za komuniciranje z notranjimi in zunanjimi uporabniki.

mag. Nada ČEŠNOVAR

NUK, Ljubljana

VPLIV SPECIALNIH KNJIŽNIC NA OBLIKOVANJE KNJIŽNIČNEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA V SLOVENIJI

Specialne knjižnice prispevajo svoj delež pri oblikovanju knjižničničnega informacijskega sistema v Sloveniji. Kakšna je njihova vloga pri oblikovanju tega sistema in kaj se od njih pričakuje? Smeri razvoja so pri specialnih knjižnicah dokaj različne, pogosto ne vedo, kdaj in kako naj se vključujejo v knjižnični informacijski sistem. Dogajajo pa se tudi skrajnosti, ko knjižnični informacijski sistem zamenjujejo s COBISS-om. Prispevek poskuša razjasniti in razrešiti nekatere dileme na tem področju.

Nada ČUČNIK MAJCEN

Puharjeva 3, 1000 Ljubljana

DOSTOPNOST KULTURNE DEDIŠČINE IN VPLIV INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJ

Do nedavnega je pisana kulturna dediščina, kulturnozgodovinske dobrine kot so deli knjižničnega gradiva, arhivsko gradivo, gradivo, ki ga hranijo muzeji in galerije, bilo shranjevano in zavarovano pred škodljivimi vplivi, tako da praktično nihče razen redkih izbrancev ni imel dostopa do tega gradiva. Ustrezno shranjevanje in varovanje gradiva ni bilo združljivo z njegovo dostopnostjo. Danes splošni tehnološki razvoj in nove informacijsko-komunikacijske tehnologije ustvarjajo take pogoje, da so vse te dragocenosti ustrezno varovane, dosegljive pa so za potrebe raziskovanja, izobraževanja ali tudi lastne radovednosti, ne da bi se premaknili od zaslona domačega računalnika. Ustvarjeno je svetovno omrežje Internet, v katerem se povezujejo svetovne organizacije, ki združujejo kulturo, knjižnice, računalništvo kot so npr.: UNESCO, IBM, Vatikanska knjižnica in drugi, ki ustvarjajo digitalne projekte. Eden izmed njih je Memory of the world.

Mnoge dragocene zbirke se danes digitalizirajo, da se izvirnik zavaruje in so v digitalizirani obliki vsesplošno dostopne. Tako je "včeraj nezdržljivo - danes združljivo" postalo vsakdanja resničnost.

*mag. Angela ČUK, Vido VOUK
KRKA, D.D., Novo mesto*

POSODOBITEV DELA Z REVIJAMI V KRKINI SPECIALNI KNJIŽNICI

Prispevek opisuje uvedbo programske opreme za spremljanje naročanja, nabave, evidence, kroženja in arhiviranja serijskih publikacij v Centru za strokovno informatiko v KRKI, d.d. Obenem so v prispevku nakazane nove možnosti optimiziranja dela specialne knjižnice z uporabniki, ki jih omogoča uvajanje intraneta.

Kristina HACIN-LUDVIK

Banka Slovenije, Analitsko raziskovalni center, Ljubljana

ALI ČASOPISI NA PAPIRJU RES SODIJO V JURSKI PARK?

Nove tehnologije so dodobra razburkale mirne vode tako založništva kot bibliotekarstva. Skoraj vsi veliki založniki ponujajo časopise na novih medijih pod različnimi pristopnimi in plačilnimi pogoji. Dilema, kako razbiti začarani krog prekomerne ponudbe, je še posebej prisotna v knjižnicah, kjer knjižničarstvo ni primarna dejavnost.

V knjižnici Banke Slovenije večji del sredstev (61%), namenjenih za strokovno literaturo, porabimo za nakup periodike v papirnati obliki, kar opravičujemo z dejstvom, da predstavlja izposoja periodike 93% delež vse izposoje. Pridobivanje publikacij na novih medijih je bolj ali manj stihijsko, saj še nimamo izdelane nabavne politike.

Vilenska JAKAC-BIZJAK

NUK, Ljubljana

KAKO URESNIČEVATI KONCEPT INFORMACIJSKE DRUŽBE?

Zahodnoevropske države so sredi 90-tih let na vladni ravni sprejele nacionalne strateške plane razvoja informacijske družbe. S tem so poskrbele za organiziran postopen razvoj vseh udeležencev, pomembnih za uresničevanje koncepta informacijske družbe na državni ravni. Slovenija zamuja s prijavo in sprejemanjem vladnega strateškega plana, zato je še posebej pomembno, da na področju knjižnične informacijske dejavnosti kot najpomembnejše infrastrukture na področju znanosti, izobraževanja in kulture, čimprej definiramo svojo vlogo pri uresničevanju koncepta informacijske družbe v Sloveniji.

Komunikacijska in informacijska infrastruktura slovenske knjižnične mreže omogoča sodelovanje vseh tipov knjižnice. Specialne knjižnice so po svoji naravi in s svojo dejavnostjo najtesneje vpete tako v gospodarske kakor tudi v kulturne strukture družbenega življenja. Zato je potrebno definirati njihove specifične naloge pri uresničevanju koncepta informacijske družbe. Ker je Nacionalna knjižnica s svojo funkcijo državne matične knjižnice poklicana, da usmerja in usklajuje strateško načrtovanje razvoja strokovne dejavnosti v posameznih tipih knjižnic, je njena naloga, da omogoči premišljeno in uspešno delovanje knjižnic pri uresničevanju informacijske družbe. Postopno vzpostavljanje elektronske knjižnice na nacionalnem nivoju mora biti sestavni del razvoja informacijske družbe.

dr. Maja JOKIĆ, Fila BEKAVAC-LOKMER

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb: INDOK Ina, Rafinerija nafte Rijeka
**ZASTUPLJENOST SUVREMENE INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE U
SPECIJALNIM KNJIŽNICAMA REPUBLIKE HRVATSKE**

Specialna knjižnica, na samom kraju XX. stoljeća teško da bi mogla opravdati svoj naziv bez korištenja informacijske tehnologije u svom funkcioniranju. Stoga je cilj ovog rada bio na osnovi provedene ankete i analize dobivenih rezultata utvrditi u kojoj mjeri specijalne knjižnice u Hrvatskoj koriste suvremenu informacijsku tehnologiju u zadovoljavanju informacijskih potreba svojih korisnika odnosno u kojoj mjeri opravdavaju svoj naziv.

Anketa je provedena u svim tipovima specijalnih knjižnica (prema Standardu za specijalne knjižnice RH) i sastojala se od 15 pitanja. U pitanjima je dat naglasak ne samo na informacijske tehnike i tehnologiju koju knjižnice primjenjuju nego i na odnos knjižničnog osoblja i njihovo zadovoljstvo korištenjem spomenute tehnologije.

mag. Primož JUŽNIČ, Milena MAJZELJ, Tatjana ŽITNIK
Računalniški center Univerze v Ljubljani

**BIBLIOMETRIČNA ANALIZA ZBORNIKOV REFERATOV POSVETOVANJA
SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE ZBDS**

S pomočjo bibliometrične analize so obdelani vsi zborniki dosedanjih posvetovanj sekcije za specialne knjižnice ZBDS. Analizirani so posamezni prispevki, avtorji in citirani viri. Rezultati kažejo na razvoj specialnega knjižničarstva v Sloveniji in predstavljajo podatke in informacije, ki bi jih lahko upoštevali pri naslednjih posvetovanjih.

Ivan KANIČ
NUK, Ljubljana

**MEDNARODNI PROJEKT PRIPRAVE VEČJEZIČNEGA BIBLIOTEKARSKEGA
TERMINOLOŠKEGA SLOVARJA**

Prispevek podaja historiat in prikaz izvedbe projektov priprave bibliotekarskih terminoloških slovarjev, v nadaljevanju pa natančneje predstavlja strokovna, tehnična in organizacijska izhodišča za izdelavo večjezičnega prevajalnega terminološkega slovarja, ki zajema bibliotekarsko terminologijo 16 evropskih jezikov. Rezultati terminološkega dela bodo dostopni v obliki tiskanega in elektronskega slovarja na cederomu in svetovnem spletu. Prispevek ilustrirajo praktični prikazi različnih faz računalniških obdelav in uporabniške aplikacije.

Ivan KANIČ
NUK, Ljubljana

**MREŽNI DOSTOP IN UPORABA PODATKOVNIH ZBIRK NA STREŽNIKU ZA
CEDEROME V NARODNI IN UNIVERZITETNI KNJIŽNICI**

Prispevek predstavlja možnosti mrežnega dostopa do podatkovnih zbirk na cederomih, ki so nameščeni na strežniku Narodne in univerzitetne knjižnice in namenjeni uporabnikom Univerze v Ljubljani. Analiza števila dostopov in časa uporabe posameznih zbirk kaže zanimanje uporabnikov za posamezne naslove oziroma vsebine in daje smernice za politiko oblikovanja ustrezne ponudbe novih podatkovnih zbirk na strežniku.

mag. Dragotin KARDOŠ

Specializirani informacijski center za kemijo, Oddelek za kemijsko izobraževanje in informatiko, Naravoslovnotehniška fakulteta v Ljubljani

**METODE ZA DOSEGANJE DODANE VREDNOSTI PRI PROCESIRANJU
NARAVOSLOVNO-TEHNIČNIH INFORMACIJ ZA POVEČANJE USPEŠNOSTI
RAZISKOVALNEGA DELA**

Prispevek prikazuje razvoj in testiranje postopka za ugotavljanje znanstvenih in tehnoloških trendov na osnovi "funkcionalne" gostote informacij. Postopek je bil izpeljan na izbranih področjih tehnologije mikrokapsuliranja, mikrokapsuliranih pesticidov in repelentov ter superabsorbentov z uporabo primernih bibliografskih baz podatkov in zagotovljenim neposrednim sodelovanjem raziskovalcev. Namenjen je zlasti kot pomoč raziskovalcem pri snovanju raziskovalnih hipotez in širšem načrtovanju raziskovalnega dela tako posameznih raziskovalcev kakor raziskovalnih skupin. Metodološke osnove postopka so bile razvite v okviru magistrskega dela na Oddelku za kemijsko izobraževanje in informatiko Naravoslovnotehniške fakultete.

mag. Eva KLEMENČIČ, mag. Ljupčo TODOROVSKI

Medicinska fakulteta, Inštitut za biomedicinsko informatiko, Ljubljana

ANALIZA BIOMEDICINSKIH BIBLIOGRAFSKIH ZBIRK NA INTERNETU

Na Internetu sva z uporabo WWW (svetovni splet) in preko domače strani Inštituta za biomedicinsko informatiko poiskala vse ponudnike biomedicinskih bibliografskih zbirk kot so: MEDLINE, EMBASE... Ponudnike na Internetu za posamezno bibliografsko zbirko sva primerjala med seboj glede na organizacijo in lokacijo ter računalniško tehnologijo, ki jo uporabljajo. Upoštevala sva še naslednje kriterije: velikost zajetega časovnega obdobja, pogostost dopolnjevanja z novimi podatki in cena dostopa. Predvsem sva analizirala posamezno zbirko pri določenem ponudniku glede na možnosti iskanja v zbirki: po koliko poljih in podpoljih lahko iščemo ter na kakšen način in koliko povezav lahko naredimo pri iskanju. Najpomembnejši del analize je bil, če ponudnik predvideva možnost iskanja z deskriptorji iz obstoječega tezavra, ali nudi še možnost iskanja s ključnimi besedami.

Vida MOČNIK

Centralna tehniška knjižnica, Ljubljana

**SODELOVANJE ODDELKA ZA MEDKNJIŽNIČNO IZPOSOJO S SPECIALNIMI
KNJIŽNICAMI**

Oddelek medknjižnične izposoje pri CTK beleži s specialnimi knjižnicami dolgo in dobro sodelovanje. V referatu so prikazane novosti glede naročanja in posredovanja dokumentov. Pozornost je posvečena ponudbi in pridobivanju dokumentov ter še boljšemu povezovanju s specialnimi knjižnicami in njihovimi uporabniki.

mag. Helena PEČKO-MLEKUŠ

Centralna tehniška knjižnica, Ljubljana

**STARO VINO V NOVIH STEKLENICAH: NOVI PRISTOPI K PERMANENTNEMU
IZOBRAŽEVANJU KNJIŽNIČNIH DELAVCEV**

Hiter razvoj informacijske tehnologije postavlja pred knjižničarje nove zahteve in izzive. Bolj kot kdajkoli prej se morajo izobraževati, da bi lahko uporabnikom nudili čimbolj kvalitetne usluge. Članek opisuje nekaj možnosti za profesionalno izobraževanje bibliotekarjev, ki jih omogoča sodobna tehnologija (WWW).

Mojca NOVAK

Državni izpitni center, Ljubljana

PODATKOVNA ZBIRKA KNJIŽNICE RIC-A NA PROGRAMU INFOLIT

Državni izpitni center (v nadaljevanju RIC) je institucija, zadolžena za zunanje preverjanje znanja. Centrova specialna knjižnica je del razvojne enote, ki skrbi tudi za vsebinsko postavitev in obdelavo gradiva s področja mature, ocenjevanja znanja, raziskovalne metodologije in pedagoške statistike. Podatkovna zbirka je narejena na programskem paketu Infolit za specialne knjižnice. Program omogoča katalogizacijo in klasifikacijo gradiva ter njegovo vsebinsko obdelavo. Za določanje deskriptorjev knjižnica RIC uporablja Pedagoški tezaver ter angleško verzijo Graphic presentation : Terminographs. Na ta način je obdelano vse gradivo, vključujoč bibliografije raziskovalcev in delovna poročila zaposlenih na RIC-u. Bibliografije raziskovalcev se kopirajo tudi na diskete, tako da jih imajo zaposleni takoj na razpolago. Delovna poročila se prav tako štejejo za del njihove bibliografije. Posebno zbirko predstavljajo krovni testi tujih izpitnih centrov, ki so razdeljeni na posamezna predmetna področja in države. Namenjena so izključno RIC-ovim koordinatorjem za posamezna strokovna področja ter članom predmetnih komisij. Celotno podatkovno zbirko je mogoče pregledovati s pomočjo programskega modula Infolit Poizvedbe. Ta omogoča mrežno iskanje petim uporabnikom hkrati po avtorju, naslovu, s pomočjo šifrantov ter iskanju po postavljenih geslih. Programski paket Infolit z Infolit Poizvedbami tako omogoča učinkovito organizacijo in diseminacijo informacij s pomočjo informacijske tehnologije.

mag. Zdravka PEJOVA

ICPE, Ljubljana

UPRAVLJANJE Z ZNANJEM: NOV IZZIV ZA SPECIALNE KNJIŽNICE

Hitri razvoj informacijske družbe že jasno govori, da bo največji izziv v poslovnem svetu 21. stoletja dvigovanje produktivnosti delovne sile, ki bazira svoje delo na znanju. Paul A. Allaire, generalni direktor XEROXA, trdi, da obstaja pet značilnih trendov našega časa, ki gospodarstva silijo k hitri in učinkoviti uporabi. Ti trendi so:

1. vedno bolj naraščajoča količina znanja, ki je zajeta v izdelkih in storitvah
2. krajši čas življenjskega ciklusa uporabnega znanja
3. kompresija časa in prostora, kot rezultat računalniške tehnologije in Interneta
4. fokusiranje družb na ključne kompetence in povečanje outputa njihovih znanstvenih delavcev
5. na rast, ki je potrebna, da bi družba preživela in obdržala kvalificirane kadre.

Prispevek bo predstavljal zgoščen pregled izrednega razvoja, ki ga je dosegel eden najnovejših menedžerskih trendov "upravljanje z znanjem", ki enako kot trendi upravljanje z informacijami, upravljanje z informacijskimi viri, organizacije, ki se učijo upravljanje z celovito kakovostjo itd. mogoče še več, v simbiotični povezavi z informacijsko tehnologijo, vplivajo na delo specialnih knjižnic. V nadaljevanju pa bo podan pregled prilagajanja in aktivnega reagiranja specialnih knjižnic.

mag. Anamarija ROŽIČ-HRISTOVSKI, mag. Ljupčo TODOROVSKI

Medicinska fakulteta, Inštitut za biomedicinsko informatiko

OVREDNOTENJE INFORMACIJSKIH VIROV NA DOMAČI STRANI CMK

Med orodji Interneta se najhitreje razvija World Wide Web (WWW), ki s svojo prijaznostjo in večpredstavnostjo omogoča knjižnicam, da od zagotavljanja informacij na zahtevo preidejo k aktivni diseminaciji informacij. Tako je Centralna medicinska knjižnica (CMK) izgradila svojo domačo stran s ciljem, da bi se uporabniki lahko na enem mestu čimbolje seznanili z njenimi storitvami in razpoložljivimi informacijskimi viri. Po nekaj mesecih smo želeli ovrednotiti spletne strani CMK glede na interes uporabnikov in glede kakovosti ponujenih medicinskih informacijskih virov. V preteklih petih mesecih smo opazovali naraščajoč obisk domače strani, ki so jo uporabniki obiskali

3.677 krat. Največ zanimanja so pokazali za menu Viri na Internetu s 1344 obiski, sledi Informacijski viri CMK s 347 dostopi in nato ostali menuji z manjšim obiskom. Ker je danes na voljo že okoli 10.000 medicinsko orientiranih spletnih strani, je izbira kakovostnih lahko izrednega pomena za zdravje.

V CMK smo ovrednotili medicinske vire z ozirom na priporočila medicinskih posvetovalnih teles in združenj. Upoštevali smo predvsem primernost, avtorstvo, vsebino in točnost virov, poleg tega pa še ciljne skupine uporabnikov in ažurnost. Naša analiza je pokazala, da široka ponudba informacij na domači strani pritegne velik krog uporabnikov, pri tem pa je potrebno zaradi možnih škodljivih posledic za zdravje zagotoviti njihovo kakovost.

Karmen STOPAR, mag. Jana BRADAČ

Biotehniška fakulteta v Ljubljani, Oddelek za agronomijo; Centralna biotehniška knjižnica

ANALIZA VKLJUČEVANJA REVIJ S PODROČJA BIOTEHNIKE V ZBIRKAH AGRICOLA, AGRIS, CAB, SCI IN NJIHOVO PREKRIVANJE

Prispevek obravnava izbrane revije s področja biotehnik v zbirki SCI in v treh najpomembnejših zbirkah za to področje: AGRICOLA, AGRIS in CAB ter njihovo primerjavo oziroma prekrivanje. Rezultati kažejo, da se veliko istih naslovov pojavlja v dveh ali treh zbirkah hkrati. Zbirke, z izjemo SCI, ne zajemajo vseh člankov v posamezni reviji ("cover to cover"), temveč jih večina vključuje selektivno. Na osnovi analize najpogosteje citiranih revij, lahko sklepamo tudi na primernost oziroma pokritost zbirk glede na posamezno strokovno področje.

mag. Majda ŠEF

Centralna ekonomska knjižnica, Ljubljana

PRIMERJAVA RAZLIČNIH POTI INFORMACIJ DO UPORABNIKA

Spremembe, ki jih je povzročil razvoj informacijske tehnologije segajo tudi v definicije že uveljavljenih pojmov kot so avtorstvo, založništvo, distribucija in uporaba informacij itd. Razvoj informacijske infrastrukture na vseh področjih spreminja utečeno klasično pot informacij, zato je tudi vrednotenje le teh zelo različno. V referatu bo prikazan možni razvoj in razlika med klasičnim načinom distribucije informacij (avtor- tisk – založnik – knjižnica – uporabnik) in sodobnim načinom prenašanja informacij (avtor – on-line distribucija – mailing lista – uporabnik). Tako kvalitetno, kvantitetno, ergonomsko in ekonomsko upravičenost ali neupravičenost lahko tehtamo s prednostmi ene ali druge opcije.

Ivana ŠTIRN-BONČINA

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Ljubljana

INDOK DEJAVNOST ZA SPECIFIČNE UPORABNIKE V ČASU SODOBNIH INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJ

Prispevek opisuje model vzpostavitve informacijsko dokumentacijske dejavnosti na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Vzpostavitev nove informacijsko dokumentacijske dejavnosti ter s tem povezana organizacija pridobivanja, evidentiranja in razširjanja strokovne literature in dokumentacijskih informacij, je v okviru Zavoda potekala v letu 1977. V okviru obstoječe organizacijske strukture je bila z izbrano programsko aplikacijo Lotus Notes, ki omogoča podporo skupinskemu delu, razvita Indok aplikacija in preko skrbnikov povezane vse Območne enote. V prispevku bodo prikazane funkcije in prednosti takšne aplikacije ter uporaba Intraneta pri različnih storitvah Indoka.

Robert VEHOVEC

Institut informacijskih znanosti Maribor - IZUM

PREDSTAVITEV APLIKACIJ COBISS NA NOVI TEHNOLOŠKI PLATFORMI

Predstavljena bo arhitektura in tehnološka platforma novega sistema COBISS ter prezentirani trije novi segmenti: COBISS/Upravljanje sistema, COBISS/Medknjižnična izposoja in COBISS/Izpisi.

Polona VILAR

Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, Ljubljana

SLOVENSKE SPECIALNE KNJIŽNICE NA INTERNETU

World Wide Web ponuja knjižnicam nove možnosti, da se iz pretežno pasivnih posrednikov informacij prelevijo v aktivne ponudnike informacij z objavo domače strani, dokumenta, ki informira (potencialne) uporabnike o knjižnici, njenih storitvah in dejavnostih, lahko pa tudi ponuja dostop do različnih storitev. Najuporabnejše domače strani objavijo knjižnice, ki se natančno zavedajo svojega namena ter dobro poznajo svoje uporabnike. Prispevek v začetku ponudi kratek pregled značilnosti kvalitetne domače strani, osrednji del pa zavzema prikaz stanja domačih strani slovenskih specialnih knjižnic v avgustu 1998 po podatkih Državne matične službe v NUK. Od 143 knjižnic, ki so izpolnile vprašalnik, jih je 38 navedlo URL, 18 pa je takih, ki domačo stran tudi v resnici imajo. Najpogostejše značilnosti so: splošne informacije o knjižnici, o njenem poslanstvu/namenu ter o storitvah, ime/naziv knjižnice, interaktivni e-mail naslov, poštni naslov, pravila za uporabnike in podatek o datumu zadnje dopolnitve strani. Vse ostale značilnosti, ki jih obravnava prispevek, so zastopane v manj kot 1/3 primerov. Prispevek zaključuje nekaj kratkih nasvetov za oblikovanje domače strani in njeno redno vzdrževanje in dopolnjevanje.

Branko ZEBEC, dr. Tvrtno M. ŠERCAR

Institut informacijskih znanosti, IZUM, Maribor

UPORABA INTERNETA V SPECIALNIH KNJIŽNICAH V SLOVENIJI

Z začetkom devetdesetih let se je Internet uveljavil kot nepogrešljiv vir informacij, sredstev komuniciranja in drugih omrežnih storitev globalnega značaja. Tudi v Sloveniji so se nosilci razvoja informacijske infrastrukture na ravni pristojnih ministrstev in razvoja sistema COBISS kmalu po tem odločili, da se knjižnice in druge informacijske organizacije v javnem sektorju tehnološko opremijo in kadrovske usposobijo za uporabo Internetovih storitev. Prikazali bomo, kako je potekal ta proces in predstavili sedanje stanje uporabe Internetovih storitev v specialnih knjižnicah v Sloveniji s poudarkom na knjižnicah vključenih v sistem COBISS, kdo uporablja Internet v teh knjižnicah, v kakšne namene...

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
VII. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE
“Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v
specialnih knjižnicah”
(Ljubljana, 5.-6. november 1998)

IZBOR NAJBOLJŠE DOMAČE STRANI NA INTERNETU

Želim sodelovati pri izboru najboljše domače strani, zato prijavljam domačo stran naše knjižnice.

Avtorj(i): _____

Knjižnica (ime ustanove): _____

Naslov (ulica, številka, kraj): _____

Naslov http: _____

Datum:

Podpis:

Prijave pošljite na naslov: Nada Češnovar, NUK – DMS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana ali po faksu: 061-1255-014 ali po e-mailu: ncesnovar@nuk.uni-lj.si
POZOR!!! Najpozneje do ponedeljka 26. oktobra 1998.

VII. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE ZBDS

Sodobne informacijske tehnologije in njihova uporaba v specialnih knjižnicah

Ljubljana, 5. - 6. november 1998

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju Sekcije za specialne knjižnice ZBDS:

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Delovno mesto: _____

Naslov: _____

Tel./Fax: _____ E-mail: _____

Kotizacija za udeležbo na posvetovanju znaša 25.000 tolarjev, če se boste prijavili do 31. oktobra 1998. Po tem datumu bo kotizacija 30.000 tolarjev. V kotizacijo so vključeni tudi: zbornik, reklamno gradivo, osvežilne pijače in dve kosili.

Avtorji referatov, ki bodo predstavili referat, so oproščeni kotizacije.

Kotizacijo vplačate na žiro račun: **50100-603-40295** (z oznako 77).

Prosimo, da kopijo plačila (virmana) priložite k prijavnici ali jo pošljete, če ste prijavnico že odposlali.

Prijave sprejemamo najksneje **do 31. oktobra 1998** na naslov:

**NUK, Državna matična služba za knjižničarstvo, mag. Nada Češnovar,
Turjaška 1, 1000 Ljubljana.**

Dodatne informacije tel.: (061)125-01-31 (interna 163) ali (061) 125-50-14.

SEZNAM REFERATOV S 64. MEDNARODNE KONFERENCE IFLA - AMSTERDAM 1998

ACQUISITION AND COLLECTION DEVELOPMENT

ACQUIS-001-98-E-(B5)-Trix Bakker: Digital library projects in the Netherlands: new options for cooperative collection development.

ACQUIS-031-98-E-(B5)-Sonia Zillhardt: Bibliotheca universalis: a G-7 global information society pilot project.

ART LIBRARIES

ART-036-101-E-(B2)-Takeshi Mizutani, Setsuko Nakamura: Dutch influence on the reception and development of western-style expression in early modern Japan.

ART-037-101-E-(B2)-Anneke Kerkhof: The Dutch library in Paris.

ART-067-101-E-(B2)-Olga Sinitsyna: Censorship in the Soviet Union and its cultural and professional results for arts and art libraries.

ART-067-145-E-Olga Sinitsyna: Censorship in the Soviet Union and its cultural and professional results for arts and art libraries.

ART-107-145-E-Diedre Lawrence: The role of the art librarian as curator and publicist.

ART-108-145-E-Michiel Nijhoff: Museum libraries: from hidden treasures to treasured information centres.

ART-109-145-E-Barbara Mathe: Kaleidoscopic classification: redefining information in a world cultural context.

ASIA AND OCEANIA

ASIA-005-140-E-(B8)-Tassana Hanpol: Analysis of undergraduate library and information science in Thailand.

ASIA-056-140-E-(B8)-Pradeepa Wijetunge, Jonathan Willson: Perceptions of LIS education and training in Sri Lanka.

ASIA-060-140-E-(B8)-Boris S. Elepov, Elena B. Soboleva, Olga P. Fedotova, Elena B. Artm'eva: Library network of the Asian part of Russia: readiness for cooperation.

ASIA-129-140-E-(B8)-Chutima Sacchanand: Distance education in library and information science in Asia and the Pacific Region.

AUDIOVISUAL MEDIA

AVM-046-117-F-(B6)-Robert Egeter-van Kuyk: Audiovisual archiving in Holland: structure and projects.

AVM-105-117-E-(B6)-Joyce Agalo: Emerging developments of audiovisual and multimedia use in national and academic libraries in Kenya.

BIBLIOGRAPHIC CONTROL

- BIBCO-025-79-E-(B4)-Maria Witt: Division of bibliographic control section on cataloguing review of activities: 1997/98.
BIBCO-094-79-F-(B4)-Françoise Bourdon: Section de bibliographie rapport d'activité 1997-98.
BIBCO-119-79-E-(B4)-Ia C. McIlwaine: Classification and indexing - review of activities, 1997-98.

BIBLIOGRAPHY

- BIBL-021-141-E-(B4)-Kees van den Berg: Bibliographic control in the Netherlands.
BIBL-022-141-G-(B4)-Ute Schwens: Statistische auswertung nationalbibliographischer daten.
BIBL-023-141-F-(B4)-Maria Witt: International bibliography of bibliographies in library and information science and related fields volume 2. 1979-1990.
BIBL-024-141-E-(B4)-Anne M. Hasund Langballe: Remote access electronic serials and the national library of Norway.

LIBRARIES FOR THE BLIND

- BLIND-047-124-E-(B3)-Theo Walraven: Electronic library services for the visually disabled in the Netherlands.
BLIND-048-124-E-(B3)-Rosemary Kavanagh, Michael Moodie: Preparing for the millenium: linking libraries for the print-disabled.
BLIND-049-124-E-(B3)-David Mann: Rights v. Rights - when copying is not copying how copyright impinges on digital media and visually impaired readers.
BLIND-068-149-E-Lotta Rosentröm: Reading representatives: a model which creates reading opportunities despite severe reading disabilities.
BLIND-117-149-E-Shin Kadokawa: Current situations and issues of the deaf-blind community in Japan.
BLIND-118-124-E-(B3)-Hiroshi Kawamura: Disabilities information resources; accessible websites building merges daisy on the internet.
BLIND-125-149-F-Marie Pierre Tallec: Les lecteurs déficients visuels dans les bibliothèques publiques: l'exemple de la Salle Louis-Braille a la Médiathèque de la Cité des sciences et de l'industrie. Paris.
BLIND-126-149-E-Maher H. Alavi: Hatim Alavi Memorial Braille Library: Ida Rieu poor welfare association, Karachi, Pakistan.

CATALOGUING

- CAT-007-126-E-(B4)-Stefan Fradmann: Cataloguing vs. Metadata: old wine in new bottles?
CAT-061-74-E-John D. Byrum: ISBD(ER) project definition and process.
CAT-062-74-E-Ann Sandberg-Fox: Principal changes in the ISBD(ER).
CAT-064-74-E-Sten Hedberg: Medium specific designations: roles and applications.

CAT-065-74-E-Eeva Murtomaa: The impact of the functional requirements for bibliographic records recommendations on the ISBD(ER).

CAT-066-74-E-María Luisa Martínez-Conde, Xavier Agenjo: ISBD(ER) and EAD: a practical case.

CAT-083-126-E-(B4)-Ralph W. Manning: The Anglo-American cataloguing rules and their future.

CAT-084-126-E-(B4)-Dan Matei, Peter Noerr: User benefits from a new bibliographic model: follow-up of the IFLA functional requirements study.

CAT-085-126-F-(B4)-Thierry Giappiconi: Acces en ligne du public et gestion des ressources documentaires, un role nouveau pour les fichiers d'autorites des agences bibliographiques nationale dans les catalogues locaux: l'experience de la bibliotheque publique de fresnes.

CAT-136-74-E-Maria Witt: Cataloguing CR-Roms using the ISBD(ER) rules-examples of a French public library.

LIBRARIES FOR CHILDREN AND YOUNG ADULTS

CHILD-042-113-E-(B3)-Marian Koren: The right of the child to information and its practical impact on children's libraries.

CHILD-043-113-E-(B3)-Ingrid Bussmann, Birgit Mundlechner: The European virtual children's library on the internet - a new service to foster children's computer literacy.

CLASSIFICATION AND INDEXING

CLASS-033-99-E-(B4)-Andrew Mac Ewan: Working with LCSH: the cost of cooperation and the achievement of access.

CLASS-034-99-E-(B4)-G.J.A. Riesthuis, R. Storm: GOO: Dutch national system for subject indexing.

CLASS-035-99-E-(B4)-Yakov L. Shraiberg, Ekaterina M. Zaitseva: Russian-language database of universal decimal classification: creation and implementation in library automation.

CLASS-102-158-E-I.C. McIlwaine: The UDC at the present time.

CLASS-103-158-E-Vanda Broughton: The revision process in UDC; an examination of the systematic auxiliary of "point-of-view" using facet-analytical methods.

CLASS-104-158-E-Marie Balikova, Bohdana Stoklasova, Stanislav Psohlavec: Bilingual (English-Czech) UDC master reference file on CD-ROM.

PRESERVATION AND CONSERVATION

CONS-044-114-E-(B6)-Rolf Dahlø: The rationale of permanent paper.

CONS-045-114-E-(B6)-Inga-Lisa Svensson, Ylwa Alwarsdotter: A papermaker's view of the standard for permanent paper, ISO 9706.

CONS-095-114-E-(B6)-Beatrix Kastaly: Permanent paper and the brittle book problem in Hungary.

CONS-115-114-E-(B6)-Ivar A.L. Hoel: Standards for permanent paper.

CONTRIBUTED PAPERS

CONTR-058-86-E-(B0)-Foster J. Zhang, ;arcia Lei Zeng: Multiscript information processing on crossroads: demands for shifting from diverse character code sets to the UNICODE™ standard in library applications.

CONTR-059-86-E-(B0)-Bülent Yilmaz: The right to information: is it possible for developing countries?

CONTR-082-78-E-(B0)-Qihao Miao: To be or not to be: public libraries and the global knowledge revolution.

CONTR-091-78-S(B0)-Cristian Cabezas M.: La biblioteca como puerta de acceso a la información disponible en internet.

CONTR-092-78-E(B0)-Myungshik Hahm, Byungki Lee, Kiho Song, Hyunju Park: Media Skills of School Librarians to teach the new subject information and media in schools and implementations to all librarians - Instruction as a positive reference service.

CONTR-124-86-E-(B0)-H.J. van Linde: Scientific information supply in the Netherlands.

CONTR-126-86-E-(B0)-Shahar Banun Jaafar: Marketing information technology (IT) products and services through libraries: Malaysian experiences.

CORE PROGRAMMES

CORE-116-64-E-(B0)-Marie-Thérèse Varlamoff: PAC Core Programme Preservation and Conservation.

CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION

CPERT-057-136-E-(B7)-Ruth Hafter, Blanche Woolls: CE curricula: surveys produce more questions than answers.

CPERT-149-136-E-Brooke E. Sheldon: Distance education in library and information science studies: administrative issues and implications from a pilot study on power and status among recent graduates.

DOCUMENT DELIVERY AND INTERLENDING

DOCDEL-146-142-E-Lars Bjørnshauge: From document delivery and interlending to document access and interlibrary collection.

EDUCATION AND TRAINING

EDT- 018-123-E-(B7)-Susan S. Lazinger: Updating reference 101: free searchable bibliographic tools on the Web.

EDT-017-123-E-(B7)-Denis F. Reardon: Knowledge management: the discipline for information and library science professionals.

EDT-019-123-E-(B7)-Uma Kanjilal: Migration to the electronic learning environment: prospects for LIS distance learners in India.

EDT-020-123-E-(B7)-Chris Hart, Michael Shoolbred, David Butcher: The bibliographical structure of FAN information.

EDITORS OF LIBRARY JOURNALS

ELJ-013-118-E-(B7)-Linda Hajdukiewicz: Critical issues facing LIS journals: a publisher's view.

ELJ-014-118-E-(B7)-Peter Johan Lor: Critical issues facing LIS journals: an author's perspective.

ELJ-015-118-E-(B7)-Péter Szántó: Critical issues facing LIS journals - from the point of view of a Hungarian editor.

ELJ-120-118-E-(B7)-Maurice B. Line: Critical issues facing LIS journals: a reader's view.

GEOGRAPHY AND MAP LIBRARIES

GEO-026-81-F-(B2)-Pierre Planques: Le nouveau centre de documentation de l'IGN.

GOVERNMENT INFORMATION AND OFFICIAL PUBLICATIONS

GIOP-150-133-E-Myoung C. Wilson: The leopard that changed its spots: official publications as a research tool in an evolving information environment.

GIOP-151-133-F-Pierre-Alain Tilliette: Le système d'échange international d'Alexandre Vattemare (1796-1864) à l'origine d'un trésor pour les historiens: le fonds de publications officielles étrangères de la Bibliothèque administrative de la ville de Paris.

GIOP-152-133-E-Peter Raggett: Between governments and researchers: OECD information, a two-way flow.

GIOP-153-133-R-Tamara A. Vassilieva, I. Z. Starodubova: Национальный библиотечный фонд официальных документов: проблемы формирования и доступность.

GIOP-154-133-R-Emma A. Voskonian: Официальные издания в фондах российской государственной библиотеки: ресурсы и использование.

GUEST LECTURE

GUEST-121-103-E-(B0)-Herman Liebaers: Towards Edinburgh 75: IFLA thirty years ago the dramatic 34th council and general conference in Frankfurt am Main in 1968.

INFORMATION TECHNOLOGY

IT-039-109-E-(B6)-Bruce Royan: Cross-domain access to digitised cultural resources: the scan project.

LATIN AMERICA AND THE CARRIBEAN

LAC-093-105-S-(B8)-Gloria Mariá Rodríguez: La biblioteca pública: una propuesta para trabajar por la equidad. ASISA-

LIBRARY BUILDINGS AND EQUIPMENT

LBE-030-135-E-(B6)-Marc Storms: Twenty years of public library buildings in Flanders: 1978-1997.

LIBRARIES SERVING DISADVANTAGED PERSONS

LIBDIS-006-106-E-(B3)-Joe D. Hendry: The contribution of public libraries to higher education opportunities for the socially and economically deprived in rural societies.

LIBDIS-038-106-S-(B3)-Teresa Pagès: De las nuevas tecnologías de la información y de la deiscapacidad.

LIBRARY HISTORY

LIBHIST-002-138-E-(B7)-James V. Carmichael: Homosexuality and United States libraries: land of the free, but not home to the gay.

LIBHIST-028-138-E-(B7)-Ludo Simons: Libraries in Dutch-speaking Belgium.

LIBHIST-053-138-E-(B7)-Paul Schneiders: A brief overview of Dutch library history.

LIBHIST-069-150-E-Nanette Stahl: The early printed passover Haggadah: a tale of four cities - Prague, Mantua, Venice, Amsterdam.

LIBRARY THEORY AND RESEARCH

LITR-029-94-E-(B7)-Romulo Enmark: The non-existent point: on the subject of defining library and information science and the concept of information.

LITR-054-94-E-(B7)-Bob Usherwood, Rebecca Linley: New library - new measures: a social audit of public libraries.

LIBRARY SERVICES TO MULTICULTURAL POPULATIONS

LSMP-077-155-E-Mirja Iivonen, Diane H. Sonnenwald, Maria Parma, Evelyn Poole-Kober: Analyzing and understanding cultural differences: experiences from education in library and information studies.

LSMP-078-155-E-Michèle Petit: From libraries to citizenship: study on young users in low-income neighborhoods of French cities.

MANAGEMENT AND MARKETING

MGT-003-125-E-(B6)-Hazel Dakers: Intellectual capital: auditing the people asset.
MGT-131-125-E-(B6)-Alice Calabrese: Marketing action planning: the untold story.

MANAGEMENT OF LIBRARY ASSOCIATIONS

MLA-089-97-E-(B6)-Peter Johan Lor: Liasa: the birth and development of South Africa's new library association.
MLA-090-97-E-(B6)-Marc Storms: Can one association wear two hats: membership versus advocacy?
MLA-001-E-Norma Amenu-Kpodo: Membership development.

MOBILE LIBRARIES

MOBILE-004-108-E-(B3)-Robin W. Doust: Provision of school library services by means of mobile libraries - the Zimbabwe experience.
MOBILE-113-108-E-(B3)-Mounir Khalil: The electronic bookmobile and the internet.

NEWSPAPERS

NEWS-096-116-E-(B5)-Walter Andreesen: New Russian-language newspapers in Berlin.
NEWS-097-116-E-(B5)-Elizabeth Gazdag, Anikó Nagy: Hungarian press in the last ten years overview 1987/97.

OFFICIAL OPENING

OPENING-155-92-E-Christine Deschamps: Babel as a blessing? Strategies for communication within the world library community.

LIBRARY AND RESEARCH SERVICES FOR PARLIAMENTS

PAR-016-100-E-(B1)-Katalin Haraszti: The role of committees of members in provision of library and information services.
PAR-087-100-E-(B1)-Marialyse Délano S.: Library of congress of Chile: a hands-on modernization experience.
PAR-088-100-E-(B1)-William H. Robinson: Research and analytical services for national legislatures: a preliminary analysis.

PUBLIC LIBRARIES

PUB-027-137-E-(B3)-Beverly P. Lynch: Measurement and evaluation of public libraries.

PUB-055-137-E-(B3)-Kerstin Hassner: The model library project - a way to implement the UNESCO public library manifesto.

PUB-101-87-E-(B3)-Ilona Glashoff: The division of libraries serving the general public - a survey.

PUB-112-137-F-Marielle de Miribel: L'image des bibliothèques publiques à travers les logos.

PUB-123-137-E-(B3)-Hellen Niegaard: Libraries and national information policies and/or national IT strategies - a survey.

PUB-139-87-E-L. Popma: Public libraries in the Netherlands - current situation, bottlenecks and perspectives.

RARE BOOKS AND MANUSCRIPTS

RARE-050-132-E-(B5)-Lars Munkhammar: Codex Argenteus from Ravenna to Uppsala the wandering of a gothic manuscript from the early sixth century.

RARE-051-132-E-(B5)-Barabara M. Jones: Surreptitious printing in early modern Amsterdam: a survey and analysis from the University of Illinois' collections.

RARE-076-154A-E-Marco Beretta, Andrea Scotti: Cataloguing of manuscripts and special collections: data management and data input standards the case of history of science and technology.

RARE-100-132-E-(B5)-Muriel McCarthy: Archbishop narcissus marsh and the foundation of the first public library in Ireland.

RESEARCH IN READING

READ- 086-80-E-(B7)-Henk Kraima: Bringing publishers and readers together: the Stichting CPNB.

READ- 098-80-E-(B7)-Marieke Sanders-ten Holte: Creating an optimum reading culture in the low countries: the role of Stichting Lezen.

READ-012-80-E-(B7)-Margreet Ruardi: Bringing writers and readers together: the role of Stichting Schrijvers School Samenleving.

READ-070-153-E-Clara M. Chu: Expanding the literacy of linguistic minorities: coping skills and successful transition across discourse communities.

READ-071-153-E-Silva Novljan: In librarianship professionalism is the condition for success.

READ-072-153-E-Geraint Evans, Jane Del-Pizzo: Electronic publishing and minority languages: the contribution to literacy.

READ-073-153-E-Rebecca Knuth: Building a literate environment: using oral-based reading materials to facilitate literacy.

READ-074-153-E-Gwilym Huws: Producing and promoting children's books in a minority language: the Welsh experience 1950-1998.

READ-075-153-E-Maureen White, Judith Márquez: Literacy in two languages: best of both worlds.

READ-076-153-E-Carlos Aleman Ocampo: From oral tradition to written culture.

SCHOOL LIBRARIES AND RESOURCE CENTRES

- SCHOOL-008-131-F-(B3)-Claude Morizio: Lecture et documents électroniques.
SCHOOL-009-131-E-(B3)-Dania Bilal, Jinx Stapelton Watson: Children's paperless projects: inspiring research via the web.
SCHOOL-010-131-E-(B3)-Laurel Anne Clyde: Internet resources for reading promotion.
SCHOOL-011-131-E-(B3)-Alexandra Papazoglou: School librarians, teachers and students facing together the challenge of literacy in the information society: the case of the European project chalias.

SERIAL PUBLICATIONS

- SER-081-160-E-Carrol D. Lunau: The virtual Canadian union catalogue project (VCUC): using Z39.50 to emulate a centralized union catalogue.
SER-132-160-E-Suzanne Ward: The Universe project - a European demonstration which adds value to the virtual union catalogue.

SPECIAL LIBRARIES

- SPEC-134-88-E-(B2)-David R. Bender: What's special about special libraries?

STATISTICS

- STAT- 052-134-E-(B6)-David Spiller: UK special library statistics: the challenge of collecting and analysing data from libraries in the workplace.
STAT-114-134-E-(B6)-Harry East: A decade of experience in measuring academic database use.

UNIVERSAL BIBLIOGRAPHIC CONTROL AND INTERNATIONAL MARC PROGRAMME

- UBCIM-079-161-E-Edita Lichtenbergova, Bohdana Stoklasova: UNIMARC in Czech libraries.
UBCIM-080-161-E-Mirna Willer: UNIMARC/Authorities.
UBCIM-110-161-E-Brian Holt: Preservation of UNIMARC on the Web: new fields including the one for electronic resources.
UBCIM-111-161-E-Dominique Lahary: UNIMARC as an exchange and cataloguing format in France.
UBCIM-147-161-E-Irina Tsvetkova, Vladimir Skvortsov: Adaptation of UNIMARC as Russian exchange format.

UNIVERSITY LIBRARIES AND OTHER GENERAL RESEARCH LIBRARIES

UN-040-112-E-(B1)-Hannelore B. Rader: Faculty - Librarian collaboration in building the curriculum for the millennium - the US experience.

UN-041-112-E-(B1)-Nazan Ozenc Ucak, S. Serap Kurbanoglu: Information need and information seeking behavior of scholars at a Turkish university.

UNESCO OPEN FORUM

UNESCO-099-69-F-(B0)-Abdelaziz Abid: Memoire du monde preserver notre patrimoine documentaire.

WOMEN'S ISSUES

WI-112-122-E-(B6)-Young-Joo Paik: Women's development and information on women in Korea.

WI-122-122-R-(B6)-L.A. Glinskikh: To make the women visible.